

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΤΕΥΧΟΣ 34 • ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

Diego Rivera

Τέχνη για το λαό από μια ιδιοφυΐα

Χρήστος Γιανναράς: «Ο διάλογος για την Παιδεία είναι ωμή απάτη»

Εκκλησιαστικές διαμάχες: Μια ιστορία του 1930

Μια ειδική έκδοση για το Περιβάλλον μαζί με το «Δ»!

9

για... άλματα
ταχυμεταφορών

γενική
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: ΠΑΤΡΑ - ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ 18
Τηλ. 2610-317910 – Fax 2610-313759
ptr@taxydromiki.gr

ΠΑΤΡΑ - ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 148
Τηλ. 2610-314614 – Fax 2610-314197

ΠΑΤΡΑ - ΜΑΙΖΩΝΟΣ 155
Τηλ. 2610-272411

ΠΑΤΡΑ - ΝΟΤΑΡΑ 3, ΑΓΙΑ
Τηλ. 2610-430066 – Fax 2610-430327

ΠΑΤΡΑ - ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 152Α
Τηλ. 2610-313510 – Fax 2610-312847

ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑ - 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 20
Τηλ. 26930-23032 – Fax 26930-23032

ΡΙΟ - Ν.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ-ΑΘΗΝΩΝ 198
Τηλ. 2610-453700 – Fax 2610-430003

ΑΙΓΙΟ - ΚΛΕΟΜ.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 68
Τηλ. 26910-23500 – Fax 26910-62116

ΑΚΡΑΤΑ - Π.Ε.Ο. ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
Τηλ. 26960-33100 – Fax 26960-33100

Έδρα: Λασκαλογιάννη 15, 14452 Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 210.28.07.100, Fax: 210.28.35.210, www.taxydromiki.gr

ΕΕΤΤ
ΑΜ: 99-149
Γενική Άδεια
Ταχυδρομικών
Υπηρεσιών

ΔΟΝΤΙ
Στο ΔΟΝΤΙ δε θέλουμε να γράφουμε
μόνο εμείς!

Ψάχνουμε νέους (όχι μόνο στην ηλικία...) φίλους, πρόθυμους να «εκτεθούν» με τα γραπτά τους...

• Γράψτε ένα κείμενο 400 – 800 λέξεων και διηγηθείτε μια ιστορία που θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας.

• Στείλτε μας τη γνώμη σας για την Πάτρα, που το 2006 θα γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Τι περιμένετε;

• Δώστε μας μια ιδέα για ένα θέμα που θα θέλατε να δείτε στο ΔΟΝΤΙ

Δώρα δεν υπάρχουν (προσωρινά τουλάχιστον...), μόνο η χαρά της γνωριμίας... Ακόμα και με το ψευδώνυμό σας!

Τα πιο ενδιαφέροντα κείμενα θα δημοσιεύονται κάθε μήνα στο ΔΟΝΤΙ.

Όλες οι συνεργασίες θα βρίσκονται στην ηλεκτρονική μας σελίδα www.todonti.gr.

Μπορείτε να στέλνετε τα κείμενα και τις ιδέες σας με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

Ταχυδρομικά στα γραφεία μας: Κανακάρη 236Α & Γενναδίου, 26222, Πάτρα

Στο fax: 2610 323060

Στο email: stories@todonti.gr

www.todonti.gr

Οι «απέναντι» είναι χειρότεροι

Δε φοβάμαι ότι οι αδελφοί Καρτζαφέρη μπορούν να κάνουν κακό στην ηθική (ο ένας) και στην ιδεολογία (ο άλλος) της ελληνικής κοινωνίας. Ούτε τρέμω μήπως επηρεάσει τη νέα γενιά η αισθητική των μεσομεριανών τηλεοπτικών εκπομπών. Πολύ περισσότερο, δεν πιστεύω ότι οι λεγόμενες «κίτρινες» εφημερίδες μπορούν να βλάψουν κανέναν...

Δεν ξενίζομαι από τις αποκαλύψεις για τους ιεράρχες, δεν ξαφνιάζομαι για τους επίορκους δικαστές και δεν πέφτω από τα σύννεφα μαθαίνοντας για τους αργόμοθους δημοσιογράφους (αλήθεια, αυτό γιατί ξεκάστρε;). Θεωρώ κι εγώ τον Βαβύλη ως την προσωποποίηση των όσων συμβαίνουν σε ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας, αλλά γνωρίζω πολύ περισσότερο έξυπνους απαστεώνες, που δεν πρόκειται ποτέ να τους βρει ο (όποιος) Μάκης.

Εκεί όμως που σκάνω τα χέρια ψηλά είναι με όλους αυτούς που παθιασμένα κραυγάζουν την αντίθεσή τους στα παραπάνω φαινόμενα. Με αυτούς που κερδίζουν δημοσιότητα, χρήμα και αυτοϊκανοποίηση, κηρύσσοντας μια εύκολη επανάσταση. Ξεπουλώντας την αντίθεσή τους, κομωνόμενοι τους ηθικούς, τους ποιοτικούς ή τους αμφισβητιές, ποντάρουν ακριβώς στο ίδιο κοινό με τους «εχθρούς» τους, στην ίδια δεξαμενή χαμηλών αντιστάσεων. Σαν κι αυτές που έχουμε πλέον αναπτύξει όλοι...

Έχουν (ή μάλλον δε θέλουν να θυμούνται) ότι η πραγματική αντίσταση γίνεται με τις πράξεις κι όχι με τα λόγια, με τη θέση κι όχι με την αντίθεση. Διαλέγουν τον εύκολο όρκο της διαμαρτυρίας, αντί να βασανιστούν για να αρθρώσουν μια δική τους φωνή. Είναι παθητικοί, έτοιμοι να συνεργαστούν με το χειρότερο εχθρό τους, αντί να τους δοθεί ο... λόγος. Κι όταν το πετύχουν, δεν έχουν καμία ουσιαστική πρόταση.

Αρρούνται σε άναρθρες κραυγές ή έστω σε χιλιοειπωμένα κηρύγματα, ανίκανοι να ψελλίσουν την παραμικρή καινούρια ιδέα, ανήμποροι να κομίσουν κάτι (ελάχιστα, έστω) νέο στο ακροατήριό τους.

Λυπάμαι, αλλά αν συγκρίνω μία (λεγόμενη) φυλλάδα με ένα «ποιοτικό» περιοδικό που δήθεν θέλοντας να σατιρίσει και να καυτηριάσει με μανία το σεξ και τη βία, πουλά περισσότερο σεξ και περισσότερη βία, τότε προτιμώ τη «φυλλάδα». Κι αν έπρεπε να διαλέξω την παρέα μου από τους ήρωες της επικαιρότητας, θα κατέφευγα σίγουρα στους αυθεντικούς, έστω κι αν, δήθεν, ρίχνουν το επίπεδό μου. Οι «απέναντι» είναι χειρότεροι...

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

Team...

Σε έναν κόσμο που αλλάζει,
νιώθουμε σαν στο σπίτι μας

46 χρόνια ανάπτυξης και κοινωνικής ευθύνης

Για τον Ευταξία

Δύο παρατηρήσεις με αφορμή το άρθρο του Πέτρου Ψωμά στο προηγούμενο τεύχος, μας έστειλε η συγγραφέας Αθηνά Κακούρη. Κι όταν μας τιμά με διορθώσεις μια τέτοια προσωπικότητα, δεν έχουμε παρά να την ευχαριστήσουμε και φυσικά να δημοσιεύσουμε τις παρατηρήσεις της αυτούσιες. Για τον Αθανάσιο Ευταξία ο λόγος, στον οποίο όπως μας γράφει η κ. Κακούρη, οφείλουμε ακόμα τα:

«1) Μουσείο Βούρου Ευταξία, στην πλατεία Κλαυθμώνος, όπου στεγάστηκε αρχικά ο βασιλιάς Όθων με τη γυναίκα του την Αμαλία και όπου υπάρχει μια ωραία συλλογή από διάφο-

ρες απεικονίσεις της πόλης των Αθηνών στο ισόγειο και στον όροφο, τρία δωμάτια με έπιπλα του Όθωνος (γραφείο του, σαλόνια Αμαλίας και άλλα) και μερικά άλλα δωμάτια επιπλωμένα όπως ένα μεγαλοαστικό σπίτι της εποχής του Βασιλέως Γεωργίου του Α', δηλαδή κονδρικά τέλος 19ου αιώνας, αρχή 20ού.

2) Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, γιατί υπήρξε ο πρώτος μεγάλος δωρητής και πρωτουργός του, με βοήθ του τον νέον τότε Δημήτρη Λαμπράκη.»

Πρόσφυγες

Εντάξει με τους κληρικούς, με τους δημοσιογράφους και με τους δικαστές. Με τους πολίτες τι ακριβώς γίνεται; Πόσοι κίνδυνοι υπάρχουν από τη συμπεριφορά και τη νοοτροπία τους; Μια έρευνα που δημοσιεύτηκε λίγο μετά τα μέσα Μαρτίου από την «Ελευθεροτυπία», δείχνει ότι η μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων του Λαυρίου, οι οικογένειες των οποίων έζησαν ως πρόσφυγες, θεωρούν ότι οι πρόσφυγες που βρίσκονται αυτή την περίοδο στην περιοχή τους είναι υπεράριθμοι και μάλλον πρέπει να αλλοδαποί.

Δεν είναι που η συγκεκριμένη τάση των ανθρώπων του Λαυρίου φανερώνει ρατσισμό και ξενοφοβία. Είναι που έχουμε όλοι πλάσει στην Ελλάδα το μύθο μιας πανίσχυρης δημοκρατίας που δεν έχει να φοβηθεί τίποτα και από κανέναν. Μέχρι, φυσικά, οι κίνδυνοι να έρθουν στο ίδιο μας το σπίτι...

Τα πολεά όλα

Ποιος μεγάλος και δημοφιλής τραγουδιστής ζήτησε ραντεβού το καλοκαίρι της περασμένης χρονιάς από τον Χρήστο Λαμπράκη, προκειμένου ο παντοδύναμος ηγέτης του Μεγάρου να του... εξασφαλίσει ότι θα σάρωνε τα μουσικά βραβεία «Αρίων», γιατί μόνο τότε θα δεχόταν να παραστεί σε αυτά; Ο κ. Λαμπράκης φέρεται περίπου να δέχτηκε (ως οικοδεσπότης της φετινής διοργάνωσης), όμως είτε δεν τήρησε το λόγο του είτε κάτι άλλο μεσολάβησε κι έτσι ο καλλιτέχνης έμεινε χωρίς κανένα βραβείο κι άφησε τον Τερζή και τον Χατζηγιάννη να διαπρέπουν στην κατηγορία του... έντεχνου.

Μαραθώνιος

Επί τέσσερις ώρες, λίγες μέρες πριν τελειώσει το Πατρινό Καρναβάλι, τα μέλη του Δ.Σ. της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ) μιλούσαν στους δημοσιογράφους των μέσων της πόλης και προσπαθούσαν να τους πείσουν ότι κανένας τους δεν έχει κλέψει τίποτα από το ταμείο του Καρναβαλιού κι ότι δεν έχουν υπογράψει καμία απόφαση που να υποκρύπτει περίεργες συμφωνίες.

Προχώρησαν ακόμα παραπέρα λέγοντας διάφορα απίθανα πράγματα στους δημοσιογράφους και καλώντας τους να τους αποκαλύψουν τις ηηγές των σχολίων που κάνουν, επιχειρώντας μάλιστα να τους... ιδιάξουν τότε ένας δημο-

σιογράφος κάνει καλά τη δουλειά του και πότε όχι. Ανεξάρτητα, όμως, από τα μαθήματα δεοντολογίας που παρέδωσαν (ευτυχώς δωρεάν) τα μέλη της ΔΕΠΑΠ, και μόνο το γεγονός ότι χρειάστηκε ένας μικρός μαραθώνιος για να υποστηρίξει κάποιος ότι λέει αλήθεια, δεν μπορεί παρά να προβληματίζει τους συνομιλητές του...

Ηθικολογίες

Πότε υπάρχει ηθικό κώλυμα σε μια συναλλαγή ενός ιδιώτη με το Δήμο ή την Πολιτεία; Σύμφωνα με όσα ακούστηκαν στο Δ.Σ. της ΔΕΠΑΠ για το οποίο γίνεται λόγος στο προηγούμενο σκόλιο, πρόβλημα υπάρχει μόνο όταν βρεθεί έγγραφο που να αποδεικνύει παρανομία. Κι όχι, ας πούμε, όταν ένας ιδιώτης —στέλεχος του Δήμου— συνάπτει συμφωνίες (νομότυπα μεν, αντιδεοντολογικά δε) με συγκεκριμένους ανθρώπους. Λες και η ηθική διάσταση ενός ανθρώπου χρειάζεται χαρτιά για να αποδειχθεί ή να διαψευστεί...

Παλαιολαγίνα

Ένα χρόνιο πρόβλημα στα Καλάβρυτα, αδινόντο που κράτησε τόσο χρόνια, φαίνεται πως λύθηκε. Πρόκειται για τη χρήση του περίφημου Αρχοντικού της Παλαιολαγίνας, ενός κατα-

Οδόντα αντί Οδόντος

πληκτικού χώρου που διαμορφώθηκε από το υπουργείο Πολιτισμού για τη φιλοξενία εκθέσεων, εκδηλώσεων και συνεδρίων, αλλά που δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί νομότυπα από το Δήμο λόγω γραφειοκρατικών προβλημάτων και διαφωνιών με κάποιον... εργολάβο.

Οι καθυστερήσεις φαίνεται πως σταμάτησαν κι έτσι ο χώρος ανήκει και επισήμως στο Δήμο Καλαβρύτων, ο οποίος μαζί με το Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος που εγκαινιάστηκε τον Ιανουάριο, διαθέτει πλέον μια αξιολύγερη υποδομή για τα μεγέθη της πόλης. Η πιο πρόσφατη εκδήλωση στην Παλαιολογία ήταν μια έκθεση από το αρχείο των Κυριακού και Αντώνη Σκιαθά που πλασιώσε τις επίσημες φετινές εκδηλώσεις για την 25^η Μαρτίου.

Κρυφτηκαν

Μετά από ένα χρόνο κι αφού η κατάσταση στην κινηματογραφική πολιτική είχε φτάσει λίγο μετά το... απροχώρητο, ο κ. Τατούλης ανακοίνωσε επιτέλους τις κυβερνητικές προθέσεις.

Αφού αναλώθηκε σε δεκάδες αυτονόητες μεγαλοστομίες, ανακοίνωσε τις αλλαγές που περιλαμβάνουν νέους θεσμούς και πολλά καινούρια πρόσωπα στο χώρο. Χωρίς να βρει ούτε μια λέξη ευχαριστίας προς τους Θόδωρο Αγγελόπουλο και Μισέλ Δημόπουλο που στήριξαν επί 13 χρόνια το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, όρισε ως πρόεδρο του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου το

συγγραφέα Θανάση Βαλτινό (ο οποίος λίγες μέρες μετά εξελέγη και πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων), πρόεδρο του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης το σκηνοθέτη Παντελή Βούλγαρη και διευθύντη του ίδιου Φεστιβάλ την παραγωγό Δέσποινα Μουζάκη. Έμπειροι και οι τρεις, θα κριθούν οπωσδήποτε από το έργο τους, αν και λόγω της έλλειψης χρημάτων και φιλοσοφίας, κανείς δεν είναι αισιόδοξος.

Λίγο μετά τις ανακοινώσεις, όμως, τόσο ο κ. Τατούλης όσο και άλλοι παράγοντες του υπουργείου, «κρύφτηκαν» από τον κινηματογραφικό κόσμο και αρνήθηκαν να παραστούν στην έναρξη του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ της Θεσσαλονίκης, αφήνοντας μόνο τον... υπουργό Μακεδονίας - Θράκης να αντιμετωπίσει αμύχανος τις διαμαρτυρίες του κοινού της τελετής.

ΦΠΑ στον πολιτισμό

Δεν περίμεναν την πρόσφατη αύξηση του ΦΠΑ οι παράγοντες του πολιτισμού για να θυμηθούν πόσο πολύ τους έχει ξεχάσει η Πολιτεία —κι αυτό βέβαια δεν αφορά μόνο τη συγκεκριμένη κυβέρνηση. Όμως είναι πρόκληση, ενώ σε όλο τον κόσμο δίνονται φορολογικά κίνητρα για όσους επενδύουν στον πολιτισμό, στην Ελλάδα να εξακολουθούν να επιβαρύνονται επιπλέον χώροι όπως το βιβλίο ή ο κινηματογράφος, που υφίστανται και αυτοί την αύξηση που τους... αναλογεί. Κατά τ' άλλα, όπως όλοι λένε, ο πολιτισμός είναι η «βαριά βιομηχανία» της Ελλάδας.

Τελικά, είναι παντού!

Η σωστή προβολή είναι ανάγκη όλων.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΥΡΓΟΥ

Διονύσης Καρατζάς

Η γιορτή, με όποιο περιεχόμενο και με όποια μορφή, είτε αφορά σε άτομα είτε σε κοινωνικό σύνολο, στοχεύει στη χαρά και στην εσωτερική αγαλλίαση. Δημιουργεί μια κατάσταση ευφροσύνης, την οποία βιώνει μέσω της μνήμης και της μίμησης ο άνθρωπος ως ψυχική, συναισθηματική και λογική οντότητα.

Γιορτάζω, συνεπώς, σημαίνει θυμάμαι ό,τι αγαπώ κι ό,τι πονώ και μιμούμαι, δηλαδή ξεχωρίζω (δεν αντιγράφω) τα ερεθίσματα που με βοηθούν να ζήσω καλύτερα - όχι μόνο να υπάρξω για λίγο χαρούμενος.

Μ' αυτήν την έννοια, γιορτή είναι η Άνοιξη, η εποχή των αναστάσεων. Γιορτή είναι ο ουρανός κι όποιος κερδίζει το φωτισμένο της πίστης. Γιορτή είναι οι επέτειοι κι όποιος κατακτά τη δόξα του ηρωισμού. Γιορτή είναι και η ποίηση του Μαρτίου κι ό,τι κρατάει διαρκή το χρόνο της γραφής.

Για όλ' αυτό χρειάζεται η ελευθερία της γνώσης που αρχίζει την ανάμνηση και η αγάπη που ανοίγει το όνειρο και προσκαλεί σε πράξεις οικειότητας.

Πόσο όμως σήμερα γιορτάζουμε, καιρόμαστε συνειδητά και μοιραζόμαστε τις αγάπες μας; Γιατί γιορτές έχουμε πολλές, αλλά λίγοι φαίνεται πως είναι οι γιορταστές. Μήπως ξεχάσαμε να γιορτάζουμε, όρα ξεμάθαμε να νειρευόμαστε; Μήπως δεν έχουμε διάθεση γιορτής, γιατί χάσαμε την αθωότητα της βραδύτητας; Μήπως το ενδιαφέρον μας μετατοπίστηκε από τη χαρά της συμμετοχής στην εντύπωση της επίδειξης και στον ανταγωνισμό της εξουσίας και από τη φιλαλληλία φτάσαμε στη φιλαυτία;

Κρίμα, να μιλάμε για τα πρόγματα και να μην τα ζούμε, να περιγράφουμε την Άνοιξη και να μην ομορφαίνουμε, να περιγράφουμε τον Έρωτα και να μην λάμπουμε, να επικαλούμαστε τους αγίους και τους ήρωες και την τέχνη μόνο στην ανάγκη και στην μοναξιά, να μην γευόμαστε τα δώρα της ταπεινότητας, του ηρωισμού και της αιωνής.

Σε εποχές ακληρές, ξηρασίας συναισθημάτων και αγωνίας πλούτου, όσο ο πόνος αποκαλύπτει την αλήθεια, τόσο η γιορτή δοκιμάζει τα θαύματα και εκπληρώνει τα ανέφικτα...

Ας επιστρέψουμε λοιπόν στα όνειρα.

ΔΗΠΕΘΕ ΠΑΤΡΑΣ

Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας

Θεατρική Περίοδος 2004 – 2005
καλλιτεχνική διεύθυνση Θόδωρος Μουρατίδης

ΖΑΝ ΠΛ ΣΑΡΤΡ

Κεκλεισμένων των θυρών

Μετάφραση: Γιώργος Δεπάστας
Σκηνοθεσία: Νικαίτη Κοντούρη

ΒΑΣΙΛΗ ΛΑΔΑ

Ρίον Αντίρριον

Σκηνοθεσία: Θοδωρής Γκόντης

Σκηνικά – κοστούμια: Ελένη Πανουκλιά

Παίζουν:

Γιάννης Παπαθανάσης
Μαίρη Αθανασίου
Λεωνίδα Χρυσομάλλης
Κατερίνα Καραδήμα
Ελένη Καλαντζοπούλου
Νικολέτα Ρηγάκη
Σαμών Φύτρος

Μουσικοί:

Μένιος Γούναρης
Παντελής Ντζιάλας
Ειρήνη Σκανδάλου

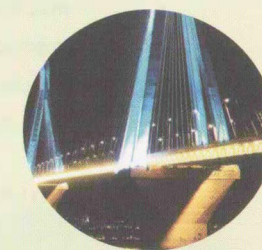
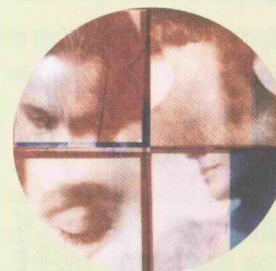
Τραγούδι παράστασης: Κώστας Λειβαδάς

Δημοτικό Θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ

Παραστάσεις: 16 – 20 Απριλίου

Συμπαγωγή με το ΔΗΠΕΘΕ Αργινίου.

Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «δόντι»

Περίπτωση I

Ένας ανθρωπίνος τύπος αναβιώνει τα τελευταία χρόνια και μάλιστα γνωρίζει μεγάλη άνθηση. Ο κλασικός «Γκόρτζος» της παλιάς Ελληνικής σπορόμαυρης ταινίας επανέρχεται χωρίς το θρυλικό του μαστού με σύγχρονο life style αλλά διατηρώντας στο ακέραιο τα βασικά χαρακτηριστικά του. Έχει αποποιηθεί το χαρακτηρισμό του «κομματάρχη». Τον βρίσκουμε να κατέχει τον τίτλο του Προέδρου, του Αντιπροέδρου, του Συμβούλου σε κάθε λογής φορείς, συλλόγους, συμβούλια, επιχειρήσεις (επειδή είναι καιροί ισοπέδωσης ως προσθέσω το αυτονόητο: δεν βάζω τους πάντες στο ίδιο τσουβάλι).

Ο φιλαράκος μας δεν διαθέτει ιστορία. Αν και ίσως μέλος —εν υπνώσει— κάποιου κόμματος, η ενεργοποίησή του έγινε όταν κατάλαβε ότι το κοινωνικό του status χρειάζεται κάποιο απαραίτητο συμπλήρωμα πέρα από το ακριβό του αυτοκίνητο. Δε διαθέτει ούτε ιδεολογική ταυτότητα. Δεν του χρειάζεται. Τον καλύπτει απόλυτα η κομματική. Αλλά αν ξύσεις την επιφάνεια κάτω από τα συνήθη στερεότυπα θα δεις ότι μπορεί και συνούάζει τα πάντα. Με άνεση. Ολίγον σοσιαλιστής, ολίγον καρατσαφέρης, ολίγον χριστόδουλος, πολύ αντιαμερικάνος.

Η αισθητική του εξαντλείται στη Βανόη και τη Βίση, όμως έχει ισχυρή άποψη για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Από γνώσεις κάτι έχει τσιμπήσει από δω κάτι από κει, αρκετά για να πιστεύει ότι δεν είναι ακαλλιέργητος. Ημιαμής και αδιάφορος για τα κοινό, δεν άκουσε ποτέ τίποτα για τα νέα ρεύματα οκέψης ή την αειφορία.

Διαγκωνίζεται να τον αποτυπώσει ο φακός. Ει δυνατόν στο πλάι «ισχυρών» παραγόντων (τις οποίες φωτογραφίες θα βάλει στο προεκλογικό φυλλάδιό του) των οποίων άλλωστε ως ορντινάντσα αναδείχθηκε. Διαγκωνίζεται να πάρει μια ακόμα καρτέκλα συνήθως ασήμαντη. Όταν απευθύνεται στις δημόσιες υπηρεσίες θα συστηθεί με στόμφο προτάσσοντας την ιδιότητα του ονόματός του. Θα ήθελε πολύ να πει «ρε ξέρεις ποιος είμαι εγώ;» αλλά του έχουν πει ότι δεν είναι πλέον politically correct.

Μη φανταστείτε ότι παράγει έργο, πολιτική, ιδέες. Διαμεσολαβητικό ρόλο εκτελεί και μικρορουσφετάκια. Κι αν ασχολούμαστε μαζί του είναι γιατί οι Γκόρτζοι πληθαίνουν, εκτοπίζουν ανθρώπους και ιδέες και γιατί θα είναι η επόμενη φουρνιά «τοπικών αρχόντων».

Περίπτωση II

Όταν πρόκειται για τους «άλλους» είναι άτεγκτος. Τους κατακεραυνώνει ότι είναι εχθροί της ηθικής και της πατρίδας απλά και μόνο για μερικά «άσημνα» αστεία ονοκριατικό τραγουδάκια και μάλιστα παραδοσιακά. Όταν πρόκειται για απίστευτες ιστορίες εξουσίας, χρήματος και σεξ εντός του οίκου του αλλόζει. Είναι άλλοτε χαμηλών τόνων, μελίχιος, παροπονιόρης (ουδέποτε αυτοκριτικός) και άλλοτε κοταγγελτικός για το «κακό» που τον πολεμάει (αυτονόητο συμπέρασμα: ο ίδιος είναι το απόλυτο καλό).

Για τον Χριστόδουλο Παρασκευαΐδη ο λόγος. Που πολύ πρόσφατα συντόχθηκε με κάποιο σκοταδιστή ψάλτη που μίνυσε τη Δόμνα Σαμίου και την κατακεραύνωσε με το γνωστό πύρινο «αγοπητικό» ορχειοποικικό λόγο. Τη Δόμνα Σαμίου. Μάλιστα. Η υποκρισία κάνει ρίμα με τη λογοκρισία. Και την εξουσία.

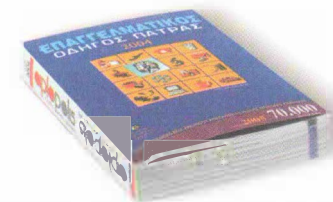

**ΜΕ 70.000
ΑΝΤΙΤΥΠΑ
Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ
ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΟΥ**

**και εσείς κοιμάστε ήσυχoi
εκμεταλλεζόμενοι τα πλεονεκτήματα
που απορρέουν από την αξία χρήσης του
και εισπράτετε απόδοση!**

- > **N. ΑΧΑΪΑΣ**, Ναύπακτος,
- >> **Μεσολόγγι**, Αμαλιάδα,
- >>> **Βάρδα**, Ζάκυνθος, Κεφαλονιά
- >>>> **Ιθάκη**, Λευκάδα

**> 17.000 επιχειρήσεις
1400 επαγγ/κές κατηγορίες
>> αναλυτικός χάρτης
πλήρης αλφαβητικός
& επαγγελματικός κατάλογος >>>**

www.patrasguide.gr **ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΠΑΤΡΑΣ**

αράτου 20 & κορίνθου, 262 21 πάτρα, τηλ.: 2610 623.694, fax: 2610 621915

Παναγιώτης Παλαθεοδωρόπουλος

Προσωπικές ιστορίες

Κάθε μήνας ένας αναγνώστης ή συνεργάτης του περιοδικού μοιράεται μαζί μας μια προσωπική του ιστορία. Αληθινή ή φανταστική; Δεν έχει σημασία...

Δούλευε εργοδηγός στη σταφίδα. Στην Πάτρα.

Το '22 πήγε με μια βάρκα από την Πρίγκιππο στη Χίο και από κει στη Μυτιλήνη κωπηλατώντας.

Χρόνια η διαμάχη: «Πότε γεννήθηκες παπού;» «Το '17», έλεγε

Σκύλιαζε η γιαγιά μου. «Κρύβει χρόνια!!! 5 χρονών και ήρθε με κουσιά»;

Μόνο όταν πέθανε και αναγνώσαμε την αλήθεια τον πιστέψαμε.

Ούτε γάτα... ούτε ζημιά

της Σιάβης Σπανού

«Γεννηθείς στο Εγγλεζονήσι - Πριγκιποννήσια, 1917»

Τον έλεγαν Αντώνη και αυτό το Α το αρχικό το αγάπησα. Ως στερητικό πρόθεμα, ως εκκληξέως επιφώνημα, ως σύμβολο αφετηρίας. Να μη πω ως σχολικό βαθμό. Έτσι και αλλιώς μετά το β στένευε η αλφάβητος.

Τον γνώρισα αργά. Είχε πατήσει τα 60. Τον κατάλαβα αργότερα. Αν ζούσε θα πλησίαζε τα 90.

Κάθε Κυριακή τρώγαμε κοκκινιστό μοσχάρι με μακαρόνια. «Αυτά με την τρύπα» έλεγα εγώ. Η μαμά σπανίως ερχόταν, γιατί η γιαγιά έβαζε κόκκινο πελτέ στη σάλτσα, «πάστα Κύκνος». Για να νοστιμίσει, έλεγε εκείνη. Οι φτωχοί βάζουν πάστα, έλεγε η μάνα μου. Έτσι για να κρύβεται μέσο στο βαζάκι του πελτέ η «εθνική μας ιστορία»: ο διχασμός, η μεγάλη ιδέα, οι πρόσφυγες και οι ελλαδίτες, η μάνα μου και η πεθερά της. Γύρω στη μία το μεσημέρι η YENEΔ τότε έβαζε την εκπομπή «Ελλάδα δεν είναι μόνο η Αθήνα». Και αν είχε τίποτε αφιέρωμα σε νησιά; Εκείνος άφηνε το φαγητό στη μέση, σηκώνόταν ψηλός, γυμνός μόνο με ένα μακρύ

άσπρο σάβρακο και χόρευε μπροστά στο τραπέζι της αυλής.

Το «Αμοργιανό», «Μες του Αιγαίου τα νησιά»,...

«Κάτσε χριστιανέ μου να τελειώσεις το φαΐ σου. Θα πάθεις τίποτα με τη μπουκιά στο στόμα. Δε ντρέπεσαι μπροστά στα παιδιά». Εγώ με τον αδελφό μου σκασμένοι στα γέλια δε θέλαμε να τελειώσει η σκηνή και μια χιώτικη αύρα ερχόταν να καθίσει πάνω στα μακαρόνια. Εκείνα με τη τρύπα.

Όταν λαχάνιαζε καθόταν πάλι, έπαιρνε το ποτηράκι το μικρό (όλα τα ποτά τα έπινε σε μικρό) και τσούγκριζε τα δικά μας «Έλα ρε κουμπάρκι». Μετά το βλέμμα επέστρεφε, κλειδωμένο στην προσφυγική αυλή. Είχε έρθει και η ώρα του φρούτου και... ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Τις γάτες τις αγάπησα από εκείνο το προσφυγικό σπίτι, στο Γ συνοικισμό. Πολλές, Ατέλειωτες νομίζω. Σε όλα τα χρώματα, τα σχέδια, τα μεγέθη. Θηλυκά και αρσενικά συνωστίζονταν κάθε μέρα την ίδια ώρα. Την ώρα που όλοι καταλαβαίναμε πως όπου να 'ναι θα φανεί από τη γωνία το παλιό του δίκυκλο, με το χαρακτηριστικό του ήχο, και εκείνος τεράστιος, με το γνωστό του καθουράκι και το τσιγάρο στο στόμα. Ερχόταν από κάτω... Το κάτω στη πόλη μας είναι η Ιχθυόσκαλα, ο Φάρος, η Τερψιθέα, η θάλασσα. Είχε μια βάρκα, «Απόλλων 148», την έβγαζε για ψάρεμα. Όχι δίχτυα, πετονιά. Και ερχόταν κάθε μέρα με ψάρια ή ψαράκια. Έσπρωχνε το πορτάκι της αυλής, προσέπναιγε το γιασεμί και έμπαινε θριαμβευτής, ακολουθούμενος από το πολυπληθές κοινό του που τον επευφημούσε εκστασιασμένο με νιαουρίσματα και γρου, γρου.

—Τι μου τις μαζεύεις εδώ τις βρομιάρεις; του έλεγε εκείνη.

—Κάνε στην άκρη και θα τα φτιάξω εγώ, της απαντούσε και ξεχώριζε τις σαρδέλες, τις γόπες, τα σπαράκια. Οι τσιπούρες και τα υπόλοιπα καταθέτονταν στην ποδιά της Σταυριάνθης. Της Μεγάλης. Προς εξιλέωση. Και έτσι... ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Με τη Σταυριάνθη τη μικρή είχε άλλη σχέση. Συνενοχής. Σχέδια επί σχεδίων τα καλοκαιρινά απογεύματα, για το πώς θα μπορούσε να φάει εκείνος σαρδέλα παστή κι εγώ να πιω δυο γουλιτσες ούζο χωρίς να μας πάρει είδηση η γιαγιά.

Με ουρικό οξύ και πίεση να τον ταλαιπωρεί, ο μεγαλύτερος πόθος και αμαρτία λεγόταν σαρδέλες. Με μελαγχολία και αδιόρατη ανησυχία να ταλαιπωρούν εμένα από τα τρία μου χρόνια, η υπέρβαση και το φεύγα, κρυβόταν σε ένα ξύλινο ντουλάπι, σε ένα κομμάτι γυαλί με ένα υγρό που μ' έκαιγε μέχρι δακρύων και μου παρέλυε τα πόδια. Εκείνα με τα κόκκινα πέδιλα με τα κερασάκια που ήθελα να τα φορέσω από το Μάιο σε πείσμα του καιρού και της μαμάς.

—Βάλ' τα πάλι στη ντουλάπα και θα σου πω εγώ πότε θα τα φορέσεις.

(Το πότε θα έτρωγα το πρώτο μου παγωτό, θα φορούσα κοντομάνικα, ή

θα έβασα παλτό ήταν καθαρά δική της υπόθεση και όχι θέμα ημερολογίου. Μου έμεινε το κουσούρι και τώρα φοράω σανδάλια από το Γενάρη.)

Μόλις λοιπόν αντιλήφθηκε ο ένας την αδυναμία και τα κρυφά σχέδια του άλλου, συνεννοηθήκαμε με τα μάτια και αρχίσαμε την επίθεση.

—Πάμε γιαγιά να κόψουμε κορόμπλα; Τριαντάφυλλα; Αγιόκλημα; (κάθε φορά και διαφορετικό). Του άφηνα τον επιτρεπτό χρόνο να βγάλει τις σαρόλες του, να τις φάει απολαυστικά, να καπνίσει ένα τσιγαράκι Sade και να φροντίσει και εμένα. Σε ένα μικρό ποτηράκι, δίπλα στη γαρδένια, δυο γουλίτσες απαγορευμένο. Εκεί που τη πατούσαμε ήταν στην μυρωδιά. Γιατί και το ένα και το άλλο γίνονταν εύκολα αντιληπτό από το φοβερό λαγωνικό, Σταυριάνθη την Πρώτη. Και αν εκείνος την γλίτωνε καμιά φορά μια που οι αγκαλιές και τα κοντινά πλάνα είχαν τελειώσει προ πολλού με τη γυναίκα του, εγώ είχα οπωσδήποτε περιπτώσεις μαζί της. Μια για να μου δέσει το κορδόνι, μια να με φιλήσει, μια να μου σφίξει τα κοτσιδάκια, τα παιδικά δοντάκια αδυνατούσαν να συγκρατήσουν τον γλυκάνισο. Και εκεί το παιχνίδι έπαιρνε άλλη τροπή.

—Γιατί έδωσες πάλι στο παιδί ούζο; Αυτά κάνεις και θα έχω πρόβλημα με τη μάνα της. Δεν θυμάσαι την άλλη φορά που ήρθε μαινόμενη γιατί την είχε ρωτήσει η μικρή τι σημαίνει «μπατάρισε»; Τόσες ωραίες λέξεις έχει η ελληνική γλώσσα, «γέρνω», «κλίνω προς μια πλευρά», πρέπει να της μαθαίνεις τις μάγκικες, σου είχε πει; Ή τα ξέχασες;

Και μια μέρα ο παππούς σκέφτηκε το μεγαλοφυές. —Άκου να δεις, μου είπε. Βρήκα ένα τρόπο να μπορείς να πίνεις φανερά μια γουλίτσα ούζο.

—Χωρίς φασαρίες; ρώτησα. - Χωρίς, απάντησε. Θα λες ότι σε πονάει το πίσω σου δοντάκι και το νιώθεις να πρήζεται. Τότε θα βάζεις μια γουλίτσα, θα τη κρατάς στο στόμα σου, να το μουδιάσει και μετά θα την καταπίνεις. Γίνεται αυτό;, ξαναρώτησα απόλυτα πεπεισμένη αυτή τη φορά ότι έχω μπροστά μου τον θρίαμβο της σκέψης. - Πώς δεν γίνεται!, απάντησε ο ιατρός -παππούς. Πεζ ό,τι σου λέω και θα δεις. Ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Το ζεστό καλοκαίρι του '97 τον θάψαμε στο Α' Νεκροταφείο. Τακτοποιήσαμε τις ενοχές μας, τις λύπες μας, τα δεν πρόλαβα, τα ήθελα και τα δεν κατάλαβα. Πήραμε το δρόμο για το σπίτι και... ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Μπορείτε κι εσείς να στείλετε τη δική σας ιστορία... Στο email stories@todonti.gr. Η καλύτερη ιστορία του μήνα θα δημοσιεύεται στις σελίδες του περιοδικού, ενώ όλες οι ιστορίες θα δημοσιευτούν σταδιακά στην ηλεκτρονική σελίδα του «Δ», με τον κρυφό πόθο να βρεθούν κάποια στιγμή μαζί σε μια ειδική έκδοση. Σας περιμένουμε!

Η ιστορία της Πάτρας όπως δεν την έχετε ξαναδεί

Δύο τόμοι — κοσμήματα (120 σελίδες ο καθένας, πανόδετοι με σκληρό κάλυμμα και κουβερτούρα) που παρουσιάζουν μία ολοκληρωμένη άποψη για την εικόνα και τη ζωή της Πάτρας της περιόδου 1890—1915. Μέσα από περίπου 200 αυθεντικές φωτογραφίες, χωρίς επεξεργασία και επιχρωματισμούς, ο αναγνώστης μπορεί να βιώσει μία εποχή που έχει αφήσει ανεξίτηλα τα ίχνη της ακόμη και σήμερα.

Διατίθεται από τα καλά βιβλιοπωλεία, ή με ένα απλό τηλεφώνημα στο

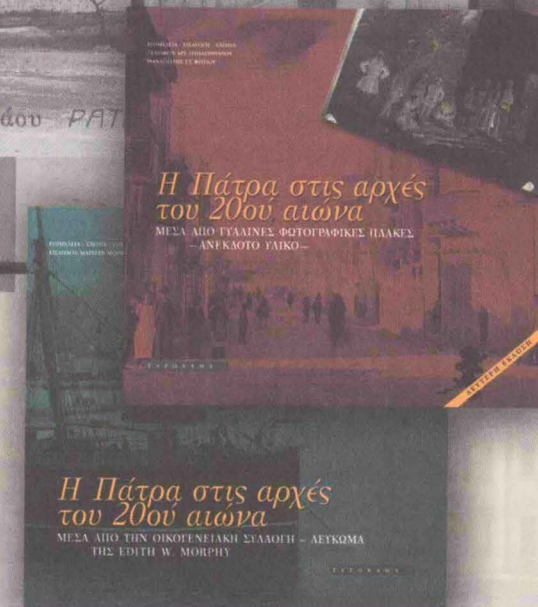
2610 993460

και θα σας αποσταλούν

με courier, χωρίς έξοδα αποστολής

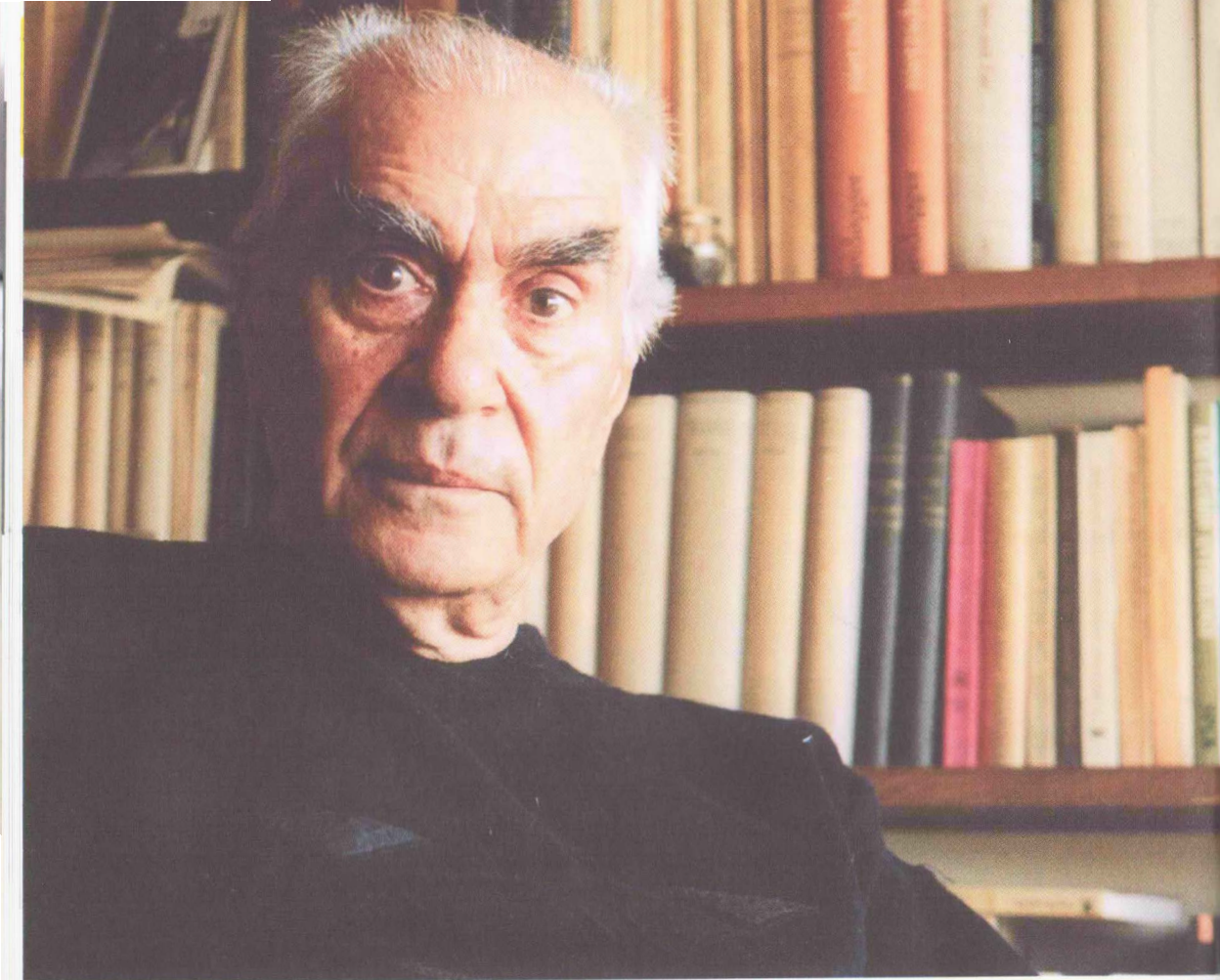
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΥΠΟΡΑΜΑ

Κάντε το ιδανικό δώρο σε εσάς ή τους αγαπημένους σας στην μοναδική τιμή των 45€ (από 54€)

(Η προσφορά ισχύει μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων)

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ

«Ο εθνικός διάλογος για την Παιδεία είναι ωμή απάτη»

Συνέντευξη στον Παναγιώτη Ανδριόπουλο

Φωτογραφίες: Έωφη Αλεξάνδρου

Πρόσφατα ο Ευγένιος Αρανίτσας πρότεινε να ξαναδιαβάσουμε δύο έργα του, τα οποία αποτελούν ερμηνευτικά κλειδιά για καίριες όψεις του νεοελληνικού μας βίου. Αισθάνθηκα ιδιαίτερη ικανοποίηση γιατί πιστεύω ότι το έργο του καθηγητού Χρήστου Γιανναρά δεν έχει αποτιμηθεί επαρκώς και δικαίως κείται ενώπιόν μας προς ανακάλυψιν. Ο λόγος του διαχρονικός και ως ρομφαία δίστομος. Ο Χρ. Γιανναράς δεν καταφεύγει ποτέ σε υπεκφυγές. Τις περισσότερες φορές λέει αυτό που δεν ιολμούν οι πολλοί. Και αναλαμβάνει στο ακέραιο την ευθύνη των λόγων του. Με αυτή τη δυσεύρετη αρετή της ανδρείας που τον χαρακτηρίζει ομιλεί και στο «Δ» για θέματα επίκαιρα και ουσιαστικά.

Κύριε καθηγητά, διαβάζοντας το βιβλίο του Γ. Καραμπυλιά «Η θεμελιώδης παρέκκλιση», είδα ότι σας διακρίνει για την πρότασή σας περί «προσώπου» επιστροφή στο αρχαιοελληνικό πρότυπο του πολίτη που δεν έχει καμία σχέση με το νέο έτερο ατομισμό και στο ορθόδοξο πρότυπο του προσώπου. Νομίζετε ότι μπορεί να βρει πρόσφορο έδαφος στη νεοελληνική κοινωνία του 21ου α. μια τέτοια «επιστροφή»;

Από όσο έχω καταλάβει, η αρχαιοελληνική εκδοχή του πολίτη και η εκκλησιαστική εκδοχή του προσώπου προϋποθέτουν μια εμπεδωμένη στην καθημερινή βιοτική οντολογία -έμπρακτη συνέπεια συγκεκριμένης νοηματοδότησης της ύπαρξης και της συνύπαρξης. Στη νεοελληνική κοινωνία του 21ου αι. αυτές οι λέξεις μόνο ως ιδεολογήματα μπορούν από την πλειονότητα να προσληφθούν. Ή ως προσωπικό κριτήριο αναζήτησης.

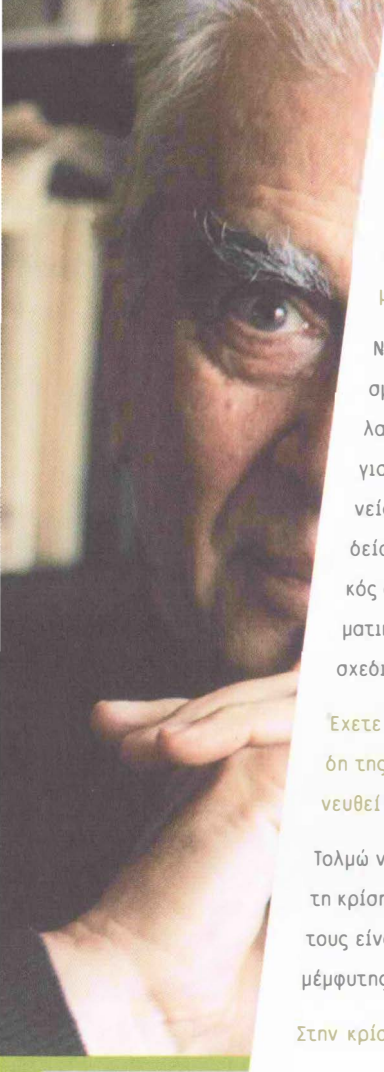
Η σπουδή σας στον Χάιντεγκερ και την πατερική παράδοση αποτελεί ταυτόχρονα και πρόταση για μια ιδιαίτερη νεοελληνική φιλοσοφική σκέψη, στον αντίποδα, μάλιστα, της σύγχρονης δυτικής;

Αυτό δεν μπορώ να το κρίνω εγώ. Απλώς πιστεύω ότι

η εκκλησιαστική εμπειρία απαντούσε πάντοτε στις προκλήσεις των επίκαιρων φιλοσοφικών ερωτημάτων, ήταν εμπειρία που αναμετρίοταν με τον εκάστοτε υπαρκτικό προβληματισμό των ανθρώπων. Ο φιλοσοφικός λόγος των εκχριστιανισμένων Ελλήνων ήταν το προϊόν έκφρασης της εκκλησιαστικής εμπειρίας με τη γλώσσα (ορολογία, μέθοδο, προβληματική) της ελληνικής παράδοσης. Σήμερα υπάρχουν οι προϋποθέσεις για μια τέτοια σύνθεση;

Ειπώθηκε κατά καιρούς ότι ο λόγος σας για τα πράγματα είναι «νεομιαστικός ή ισοπεδωτικός. Προσωπικά κατανοώ τον παρεμβατικό σας λόγο ως επώδυνη ανησυχία και όχι ως ανέξοδη ρητορεία. Έχετε, όμως, σκεφθεί ότι μπορεί να εκπέμπετε «αρνητισμό»;

Δική μου προσπάθεια είναι να σπουδάσω και να κρίνω την πραγματικότητα, να αποφεύγω επιθυμητές ή κυρίαρχες ψευδαισθήσεις, υποκειμενικές εντυπώσεις. Αν η σπουδή και η κρίση μου είναι απροκατάληπτη, αμείωτη και ρεαλιστική, τότε το τι «εκπέμπει» ως ψυχολογικά παρεπόμενα έχει πολύ μικρή σημασία. Ο αρνητισμός, ο νεομιασμός ή ο «ισοπεδωτισμός» είναι

προσδιορισμοί που ποραπέμπουν στην ψυχολογική ηρώαληψη του λόγου, σε ουσιαστική αδιαφορία για τα σημαίνόμενα του λόγου.

Η σύγχυση στο χώρο της παιδείας συνεχίζεται. Ποιο θα ήταν, κατά τη γνώμη σας, δύο - τρία καίρια μέτρα που θα έπρεπε να ληφθούν ούριο το πρωί; Κι σκόμη, μπορεί να υπάρξει αληθινός εθνικός διάλογος για την παιδεία;

Νομίζω ότι ο «εθνικός διάλογος» είναι ωμή απάτη και προπαγανδιστικό τέχνασμα που παραβιάζει τους όρους λειτουργίας της δημοκρατίας. Υποτίθεται ότι ο λαός ψηφίζει ένα κόμμα για να εκφράσει το πρόγραμμά του για την παιδεία, όχι για να αρχίσει κουβεντολάι με συνδικαλιστές, κομματικές νεολαίες, ανίδεους γονείς και μαθητούδια. Δυστυχώς, τα κόμματα δεν έχουν ιδέα τι συμβαίνει στην παιδεία και εμφανίζουν ως «πρόγραμμα» αφόρητης γενικολογίας ευκολόγια. Ο «εθνικός διάλογος» είναι το καμουφλάζ της ανικανότητας των πολιτικών και της εγκληματικής τους ανευθυνότητας -αναλαμβάνουν να ασκήσουν πολιτική παιδείας αυτοσχεδιάζοντας, εντελώς απροετοίμαστοι.

Έχετε επισημάνει από πολύ νωρίς τον κίνδυνο θρησκαιοποίησης της Ορθόδοξίας και όη της Ελλαδικής. Η πρόσφατη κρίση στους κόλπους της Εκκλησίας μπορεί να ερμηνευθεί θεολογικά; Η ρίζα του κοκού μήπως είναι στην εκκοομίκευση;

Τολμώ να πιστεύω ότι μόνο η λέξη θρησκαιοποίηση μπορεί να ερμηνεύσει την πρόσφατη κρίση στους κόλπους του ελλαδισμού. Τόσο οι παρεκτροπές όσο και η αντιμετώπισή τους είναι το ίδιο άσχετες με το εκκλησιαστικό γεγονός, τυπικά δείγματα φυσικής ορμέφυτης θρησκευτικότητας.

Στην κρίση αυτή κάνει αισθητή την παρουσία της η σκαδημοική θεολογία ως... απουσία! Μπορεί άραγε να αρθρώσει λόγο αληθείας;

Ας μπορούσαν να αρθρώσουν λόγο οι πανεπιστημιακές θεολογικές Σχολές κι ας ήταν λήρος ή και σίρεση. Εδώ και χρόνια οι Σχολές αυτές είναι όπως αυτονόητο τις προ-

ποθέτει το ερώτημά σας: Νεκρές και γι' αυτό άφωνες. Απορώ πώς και εσείς τις θυμηθήκατε!

Έχετε επανειλημμένως αναφερθεί στην ανάγκη κοτανόησης από όλους μας του ιλιγγιώδους μεγέθους που ονομάζεται ορθόδοξη λστρεία. Πιστεύετε στις «λειτουργικές αναγεννήσεις» που επιχειρήθηκαν τον τελευταίο καιρό από τη διοικούσα Εκκλησία;

Δεν νομίζω ότι επιχειρήθηκε τίποτα. Υπήρξαν μόνο κάποια «επικοινωνιακά» τεχνάσματα.

«Οι θεολογικές σχολές είναι νεκρές και γι' αυτό άφωνες. Απορώ πώς και εσείς τις θυμηθήκατε...»

μας ξεχωρίζουν γιατί ... έχουμε ταυτότητα

id>STUDIO
||||| + |||||

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑ SPOT | ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Γεροκωστοπούλου 5, Πάτρα 26221, Τ: 2610.221505, www.idstudio.gr info@idstudio.gr

Η αισθητική των ερειπίων

Ο νόμος της φυσικής φθοράς είναι αυτός από τον οποίο δεν μπορεί να ξεφύγει κανένα υλικό δημιούργημα και σαν νόμος έχει καθορίσει και επηρεάσει τη συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στα ίδια του τα δημιουργήματα, τα οποία βλέπεται να μεταβάλλονται, να αλλοιώνονται, να αποδομούνται και όσον αφορά στα αρχιτεκτονικά δημιουργήματα να περιέρχονται τελικά στην κατάσταση του ερειπίου, που κάτω από ορισμένες συνθήκες και προϋποθέσεις μπορεί να αποκτήσει αυτόνομη οντότητα και αισθητική.

Του Ξενοφώντα Αργ.
Παπαευθυμίου

Τα ερείπια σαν φυσικό και ιστορικό φαινόμενο έχουν μια πολλαπλή ύπαρξη που μπορεί να λειτουργήσει άλλοτε θετικά —με συνθετικό τρόπο— και άλλοτε αρνητικά —με ακυρωτικό τρόπο— κάτι που εξαρτάται βέβαια από τις συνθήκες και τα αίτια τα οποία τα προκάλεσαν, αλλά και τη φιλοσοφία με την οποία αντιμετωπίστηκαν και αντιμετωπίζονται.

Οι αξίες που μπορούν να εντοπιστούν σε ένα ερείπιο είναι κυρίως αισθητικές και ιστορικές, οι οποίες βέβαια είναι αλληλένδετες και συνοδεύουν την αρχιτεκτονική του οντότητα, έτσι όπως αυτή αναδεικνύεται μέσα από την αποσπασματικότητα και την ασυνέχεια της δομής και της μορφής.

Οι αισθητικές αξίες ξεφεύγουν από την έννοια του κάλλους και του κοινώς αποδεκτού ωραίου, προσεγγίζοντας τις έννοιες του υψηλού και του γραφικού, αφού η αισθητική πλέον συνδέεται με τις μηνύες μέσω μιας ρομαντικής θεώρησης του παρελθόντος.

Οι ιστορικές αξίες αφορούν στην πλευρά της γνώσης και της έρευνας σε ιστορικό, κοινωνικό και επιστημονικό - τεχνολογικό επίπεδο, μέσω των οποίων γίνεται η διερεύνηση και αποκάλυψη του παρελθόντος.

Από αυτήν την άποψη το ερείπιο θεωρείται και αξιολογείται σαν πολύτιμο τεκμήριο των αισθητικών, τεχνικών και δομικών χαρακτηριστικών του προϋπάρχοντος ακέρατου κτηρίου, αποτελώντας έτσι πολύτιμο σύνολο στοιχείων μελέτης για τους αρχαιολόγους.

Στην αντιμετώπιση των ερειπίων σαν οντότητες, με αισθητικοϊστορικές αξίες, συνετέλεσε η αρχαιολογική έρευνα που ξεκίνησε από το 18ο αιώνα με ανασκαφές στην Ιταλία και την Ελλάδα, με αποτέλεσμα τα αγνοημένα θαμμένα και υπέργεια κατάλοιπα του παρελθόντος να αποκτήσουν μνημειακό χαρακτήρα.

Η φθορά της όμορφης και της επιφάνειας, με την αποσπασματικότητα, την ασυνέχεια και την ασάφεια

δύο ακραίες καταστάσεις που πρέπει να αποφευχθούν προκειμένου να προστατευτεί η αξία του ερειπίου - μνημείου.

Το δίλημμα της συμπλήρωσης - ολοκλήρωσης της μορφής των μνημειακών κατάλοιπων του παρελθόντος, στη σύγχρονη μεθοδολογία περί συντήρησης και αποκατάστασης δεν έχει θέση, καθώς η συμπάρθεση νέων στοιχείων —συχνά σε μεγάλο ποσοστό— και παλαιών αυθεντικών, δεν μπορεί παρά να

της μορφής, αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες της παλαιότητας και της προέλευσης του μνημείου, αλλά και στοιχεία για τη διερεύνηση σε επιστημονικό επίπεδο των μηχανισμών φθοράς και παλαιώσης, γεγονός που καθιστά την αντιμετώπισή τους από τους εμπλεκόμενους επιστήμονες στη διατήρηση και ανάδειξή τους ως σοβαρή και κρίσιμη υπόθεση.

Συνοψολογίζοντας όλους αυτούς τους παράγοντες κατανοούμε ότι θα πρέπει να γίνει σεβαστό το ερείπιο σαν αυτόνομη οντότητα μέσα στον πολιτισμό μας, αφού η μεταβολή της κατάστασής του μπορεί να αποτελέσει παρακάρραξη της ιστορικής αλήθειας, μια απώλεια πολύτιμων τεκμηρίων.

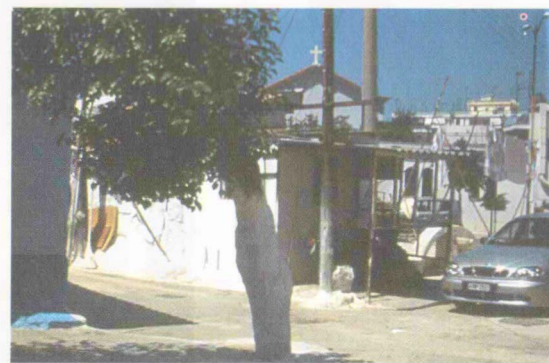
Ο αρχαιολόγος, ο συντηρητής και κάθε επιστήμονας που εμπλέκεται σε θέματα διαχείρισης πολιτιστικών αγαθών, καλείται να ισορροπήσει ανάμεσα στο πλήρες και το κενό, στην ολοκλήρωση και τη φθορά,

αποτελεί μία σκηνοθετική αναπαράσταση, η οποία δεν ανταποκρίνεται στην ιστορική αλήθεια.

Λάθη του παρελθόντος, όπως η ανακατασκευή της Στοάς του Αττάλου με νέα στην πλειοψηφία τους στοιχεία —και όχι η αναστήλωση όπως απαιτεί η σύγχρονη μεθοδολογία— δεν πρέπει να επαναλαμβάνονται.

Μια σωστή αντιμετώπιση έχουμε στα μνημεία της Ακρόπολης και σε άλλα σύνολα που παρουσιάζουν αποσπασματικότητα, τα οποία γίνονται σεβαστό μέσα στα υπάρχοντα πλαίσια της υλικής τους ύπαρξης, όπου λαμβάνονται μέτρα διατήρησης και προστασίας από περαιτέρω φθορές και αλλοιώσεις, οι οποίες θα οδήγησουν τα μνημεία σε απαξίωση και απώλεια.

Τίθεται όμως, βάσει αυτής της συλλογιστικής, το ερώτημα της σωστής αντιμετώπισης των σύγχρονων

ερειπίων, τα οποία προέρχονται από τη γήρανση και την εγκατάλειψη κτηρίων που βρίσκονται μέσα στην καθημερινή ζωή και έχουν λειτουργικό χαρακτήρα.

Στην προκειμένη περίπτωση, ίσως και λόγω της κατασκευαστικής και σχεδιαστικής τους φιλοσοφίας, τα κτήρια αυτά δεν μπορούν να δώσουν ερείπια με υψηλό ή γραφικό χαρακτήρα που είναι απόρροια διεργασιών με ιστορικό βάθος.

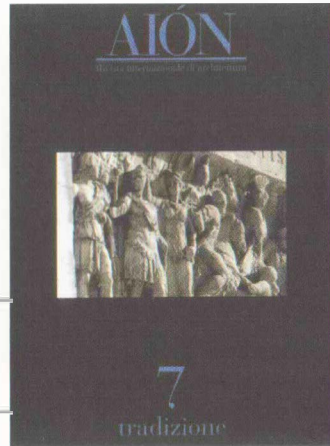
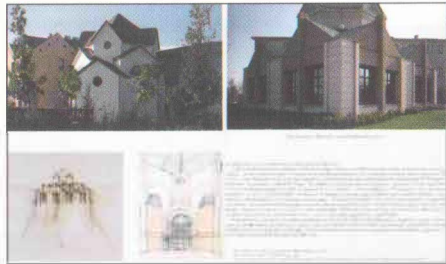
Η άρση και η αποτροπή της ερείπωσης είναι ίσως η μοναδική λύση προκειμένου να συνεχίσουν να λειτουργούν για το λόγο που δημιουργήθηκαν ή να εξυπηρετήσουν νέες ανάγκες, διατηρώντας ένα ζωντανό μνημειακό χαρακτήρα διαφορετικό από αυτόν του ερειπίου - ιστορικού κατάλοιπου.

Η εγκατάλειψη και κατ' επέκταση η ερείπωση των νεότερων κτιρίων που αποτελούν και πολιτιστικό αγα-

θό, αποτελεί μία αρνητική ακυρωτική κατάσταση, μέσω της οποίας έχουμε τη δημιουργία ερειπίων χωρίς τις προηγούμενες αξίες, καθώς αποτελούν την αποσπασματική και ασυνεχή παρουσία μιας προηγούμενης κατάστασης η οποία έφτασε σκέραλη μέχρι τις μέρες μας, για να καταστραφεί λόγω της σπασμωδικής και στρεβλής αντιμετώπισης από το σύγχρονο άνθρωπο.

Το ερείπιο λοιπόν υπάρχει μέσα στον πολιτισμό μας σαν αξία ή σαν απαξία για να μας θυμίζει το παρελθόν ή να αποδεικνύει την κρίση πνευματικών αξιών του σήμερα, ώστε η οντότητα και ο χαρακτήρας του να καθορίζεται από τις συνθήκες και τα αίτια που το δημιούργησαν και τον τρόπο με τον οποίο το αντιμετωπίζουμε.

AION: Rivista internazionale di architettura

τεύχος 7/2004

Κυκλοφορούν πολλά και καλά περιοδικά που ασχολούνται με την αρχιτεκτονική, αλλά μερικά το επιχειρούν με ένα ξεχωριστό ύφος και ήθος. Το AION, τετραμηνιαία έκδοση του οίκου AION EDIZIONI από τη Φλωρεντία, αποτελεί ένα πραγματικό διαμάντι του χώρου, γεγονός το οποίο φαίνεται και από την τυπογραφική του ποιότητα, αλλά και από την ξεχωριστή του θεματολογία.

Κάθε τεύχος έχει μία κεντρική ιδέα σαν θέμα, και στο παρόν τεύχος είναι η Παράδοση. Συνεντεύξεις με σημαντικές προσωπικότητες της διεθνούς αρχιτεκτονικής και παρουσιάσεις δημιουργιών οι οποίες διαλέγονται με το παραδοσιακό αστικό πλαίσιο πόλεων όπως η Φρανκφούρτη, η Βόννη, κ.λπ., μία αναφορά στον κεντρικό σταθμό του Σιδηροδρόμου της Φλωρεντίας (Santa Maria Novella) και αναφορές σε κλασικά αρχιτεκτονικά έργα όπως του Vincenzo Scamozzi και του Giovanni Muzio.

Ένα σημαντικό περιοδικό που έχει την αξία λευκώματος και θέση στη βιβλιοθήκη.

Ξ.Π.

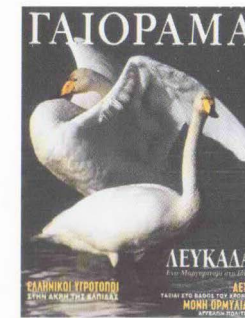

CITY 231

τεύχος 183

Εκδοτική πρόταση της Θεσσαλονίκης για τον πολιτισμό και τη διασκέδαση. Κάθε εβδομάδα μας ενημερώνει —δωρεάν— για νέες ταινίες, θεατρικά δρώμενα, ελληνική και ξένη μουσική αλλά και εικαστικά, ενώ έχει ενδιαφέρουσες προτάσεις και οδηγό για φαγητό, καφέ, live μουσική και ό,τι μπορούμε να κάνουμε αν βρεθούμε στην πόλη. Σε αυτό το τεύχος, συνέντευξη του James Hojden και της Ελένης Τσαλιγοπούλου για τη μουσική, τη δουλειά και τα σχέδιά τους.

Το CITY δεν αυτοπεριορίζεται στις σελίδες του: οργανώνει πάρτι, συναυλίες και συμμετέχει σε εκθέσεις. Με λίγα λόγια... βρίσκεται παντού!

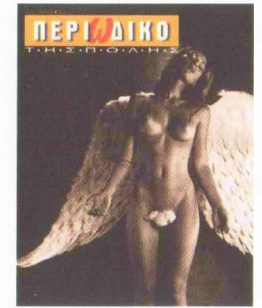

ΓΑΙΟΡΑΜΑ

τεύχος 66

Διμηνιαία έκδοση με αφιερώματα στις άγνωστες φυσικές γωνιές της Ελλάδας και του κόσμου. Πλούσιο —και υπέροχο— φωτογραφικό υλικό μας ξεναγεί σε τοπία ασύγκριτης ομορφιάς, μας φέρνει σε επαφή με την άγρια πανίδα και κλωρίδα, με ανθρώπους ξεχασμένους, και μας μαθαίνει ό,τι δεν γνωρίζουμε για τη φύση.

Το τεύχος που κυκλοφορεί, μας ταξιδεύει στις πλαγιές του Πινατούμπο, σε ελληνικούς υγρότοπους, στις ακτές της Λευκάδας και στη Μονή Ορμυλίας στη Χαλκιδική.

ΠΕΡΙΩΔΙΚΟ της πόλης

τεύχος 79

Η Καβάλα έχει το δικό της μηνιαίο ανθρωποκεντρικό περιοδικό. Θέματα για την κοινωνία, την παιδεία, την πολιτική, την ιστορία αλλά και την τέχνη σε όλες της τις εκφάνσεις, παρουσιάζονται με διάφορες μορφές. Αφιερώματα και συνεντεύξεις σημαντικών ανθρώπων της δημοσιογραφίας, του θεάτρου, της μουσικής μας φέρνουν πιο κοντά σε αυτούς και μας δίνουν μια άλλη οπτική γωνία των πραγμάτων, μέσα από το δικό τους πρίσμα.

Πρόκειται για ένα περιοδικό, που αν και εκδίδεται σε μία επαρχιακή πόλη, τα θέματά του μας ενδιαφέρουν όλους, σε όποια πόλη κι αν ζούμε, αφού ο Άνθρωπος και οι ανησυχίες του αποτελούν πάντα το κοινό σημείο αναφοράς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΜΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΤΟΥ 1930

του Γιάννη Μουγγολιά

Οι πρόσφατες εξελίξεις στο θρησκευτικό κόσμο και οι ανασταραχές που προκλήθηκαν από τη δημοσιότητα που πήραν τα εκκλησιαστικά σκάνδαλα και στη συνέχεια οδήγησαν σε κόντρες ιεραρχών, διαγραφές και αποπομπές, στάθηκαν η αφορμή για να θυμηθούμε μια παλαιότερη κρίση στην εκκλησία της Πάτρας, με πρωταγωνιστή τον Γερβάσιο Παρασκευόπουλο, θεολόγο, συγγραφέα και ηγούμενο της Ιεράς Μονής Γηροκομείου, κορυφαία φυσιογνωμία, γνωστή για το πολύτιμο ποιμαντικό και εκπαιδευτικό της έργο.

Βρισκόμαστε στο 1931 όπου Μητροπολίτης στην Πάτρα είναι ο Αντώνιος Παράσχος. Μεταξύ του Μητροπολίτη και του Γερβάσιου Παρασκευόπουλου έχει εγερθεί ψύχραση.

Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος, με δικαστική απόφασή της, έχει επιβάλει στον αρχιμανδρίτη Γερβάσιο Παρασκευόπουλο εξάμηνη αργία με ισόχρονο σωματικό περιορισμό του στη Μονή Γηροκομείου, λόγω απειθείας σε διαταγή του Μητροπολίτη της Πάτρας Αντωνίου Παράσχη.

Ο καθηγητής των θρησκευτικών στο ημιγυμνάσιο Κάτω Αχαΐας Ανδρέας Κ. Παπαγεωργακόπουλος, επικρίνει την απόφαση αυτή της Συνόδου και πρωτοστατεί στην κίνηση απειθαρχίας του καταδικασμένου κληρικού. Επανειλημμένα στη διάρκεια του σχολικού έτους, με επισκέψεις του στην Αθήνα, ενεργούσε πολύτροπα υπέρ του απειθούς αρχιμανδρίτη, και μάλιστα με ενυπόγραφα δημοσιεύματα. Για δυσφήμιση της συνοδικής απόφασης, ο καθηγητής πρωτοστάτησε και σε θορυβώδη διαδήλωση κατά την επιστροφή στην Πάτρα του καταδικασμένου κληρικού και χαρακτήρισε άδικη την απόφαση της Συνόδου.

Τα παραπάνω καταγγέλλει την 1η Απριλίου 1931 ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος ως πρόεδρος της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος στο Υπουργείο Παιδείας και παρακαλεί για τη διενέργεια των δέοντων κατά του παρεκτραπέντος εκπαιδευτικού.

Υπουργός Παιδείας ήταν ο Γεώργιος Παπανδρέου, ο οποίος διαβιβάζει την καταγγελία της Συνόδου με σχετικά δημοσιεύματα του τύπου στο Γενικό Επιθεωρητή της ΙΑ' περιφέρειας για τη διενέργεια ανακρίσεων. Πρωθυπουργός της χώρας ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που

Αριστερά: Ο Ναός του Αγίου Δημητρίου στον οποίο ιερούργησε για σειρά ετών ο αρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος. Δεξιά: Ο Γερβάσιος στον Ι. Ν. της Ταβιθά στην Αναπλαστική Σχολή Πατρών (Ιωνίας) όπου κατήχησε πλήθος Πατρινών.

από το 1928 είχε εισέλθει στην τελευταία τετραετία διακυβέρνησής του.

Σάλος έχει προκληθεί στην τοπική κοινωνία για την τιμωρία του Γερβάσιου και αυτός αποτυπώνεται εκτός των τοπικών εφημερίδων, και στον αθηναϊκό τύπο με εκτενή δημοσιεύματα.

Στις 23 Μαρτίου 1931, η αθηναϊκή «Ακρόπολις» δημοσίευσε για τα γεγονότα της προηγούμενης μέρας σημείωμα με τον εμνηστικό τίτλο: «Εις τας Πάτρας απειλούνται έκτροποι σκηναί εξ αφορμής του Γερβάσιου. Πώς τον υπεδέχθησαν οι οπαδοί του;»

«...Οι οπαδοί του Γερβάσιου, περί τας τρεις χιλιάδας συγκεντρωθέντες από ενωρίς εις τον σταθμό, άμα τη σφίξει του εξέβασαν εις παταγώδεις και ζωηρότατας επευφημίας υπέρ αυτού. Οι ζωηρότεροι εσήκωσαν τον Γερβάσιον εις τας χείρας ενώ το πλήθος ζητωκραυγάζον συνωθείτο και εσχημάτιζεν όπισθεν αυτού ογκώδη διαδήλωσιν. Ο Γερβάσιος όσια να αποσύνη το πλήθος ζήτησε την συνδρομή της αστυνομίας, επέβη δε, αυτοκινήτου ίνα κατευθυνθή εις την μονήν Γηροκομείου. Οι οπαδοί του έσπευσαν να εισέλθουν εις τα παρτυκόντα αυτοκίνητα, και να ακολουθήσουν τον Γερβάσιον. Δια των κεντρικών δε οδών κατευθύνθησαν εις την μονήν Γηροκομείου. Εκεί ωμίλησεν ο Γερβάσιος επ' αρκετό τονίσις ότι μολονότι η απόφασις της Ι. Συνό-

δου είναι άδικος, ούτος αγογγύστως θα εκτίση την ποιήν. Ακολούθως το πλήθος παρήλασε δακρύον προ του Γερβάσιου και κατηπόαζετο την χείραν του.

Μέχρι των νυχτερινών ωρών η Μονή Γηροκομείου είχε λάβει όψιν λαϊκού προσκυνήματος. Ο Γερβάσιος είνεν ότι κατά το εξάμηνο της αργίας του θα συνεχίση τα κηρύγματα εις την Μονήν, όπου δέον να συγκεντρώνονται αι πιστοί του.

Αι αρχαί έλαβαν μέτρα προς φρούρησιν της Επισκοπής Πατρών, εξ αφορμής πληροφοριών, ότι οι οπαδοί του Γερβάσιου σχεδιάζουν βιαίαν επίθεσιν κατά του Μητροπολίτου.»

Την ίδια μέρα και το «Ελεύθερον Βήμα» της Αθήνας δημοσιεύει ανταπόκριση σύμφωνα με την οποία:

• Τον αρχιμανδρίτη Γερβάσιο Παρασκευόπουλο, που μετά την τιμωρία του από την Ιερά Σύνοδο έφθασε στο σταθμό της πόλης με την απογευματινή αμαξοστοιχία, στις 23.3.1931, «άνέμενον υπερδισχίλιο οπαδοί του, οίτινες άμα τη σφίξει του εφώναζον: —Άδικα!, αποδοκιμάζοντας ούτω την απόφασιν της Συνόδου.»

• Το αυτοκίνητο του Γερβάσιου ακολουθήσαν εκσά και πλέον άλλα αυτοκίνητα των οπαδών του, που κατέκλυσαν τη μονή.

Αριστερά: Εξάμνος σωματικός περιορισμός στην Ι. Μ. Γηροκομείου και ισόχρονη αργία επιβλήθηκε στον π. Γερβάσιο λόγω απειθείας σε διαταγή του Μητροπολίτη Πατρών Αντωνίου Παράσχη.

Κάτω: Με την Ι.Μ. Γηροκομείου ο Γερβάσιος συνέδεσε για σειρά ετών την πολύχρονη ποιμαντική του δραστηριότητα.

• Ο Γερβάσιος αναγκάστηκε να μιλήσει στο πλήθος για να το καθουκιάσει και δήλωσε ότι θα εξακολουθήσει το κήρυγμά του κάθε Κυριακή και ότι τα κατηχητικά σχολεία δεν θα διαλυθούν.

• Ο θεολόγος καθηγητής Α. Παπαγεωργακόπουλος που μίλησε στη συγκέντρωση μετά τον αρχιμανδρίτη, χαρακτήρισε άδικη την ποινή της Συνόδου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Α. Παπαγεωργακόπουλος εξέδιδε τότε το δεκαεπενθήμερο θρησκευτικό περιοδικό «Αλήθεια» που κυκλοφόρησε για μια περίπου δεκαετία από το 1927. Μάλιστα η «Αλήθεια», όπως και το περιοδικό «Άγιος Ανδρέας» εκείνη την εποχή εκδιδόταν «μερίμνη της Ι. Μητροπόλεως Πατρών».

Η Μητρόπολη Πατρών είχε στη δικαιοδοσία της ολόκληρη την επαρχία Πατρών με 125 ενορίες, στις οποίες υπηρετούσαν 110 ιερείς. Στα γραφεία της Μητροπόλεως πρωτοσύγκελος ήταν ο αρχιμανδρίτης Δημήτρης Θεοδόσης, γραμματέας ο οικονόμος Ανδρέας Λεονταρίτης και γραφιάς ο διάκονος Αγάπιος Παπαδόπουλος.

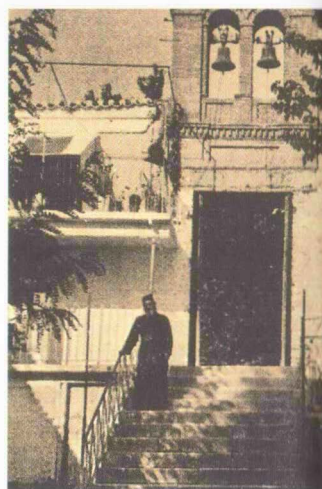
Το 1930 βρίσκουμε τον αρχιμανδρίτη Γερβάσιο ιερέα του Ι. Ναού Αγίου Δημητρίου πλασιωμένο από τους Γεώργιο Πλιάκα (χαρτοφύλακα) και Γερμανό Τερζή (ιερομνήμονα). Στον ίδιο ναό βρίσκουμε τον εφημέριο σύμφωνα με το «Νεολόγο» της 12ης Μαρτίου 1921.

Ωστόσο στην πατραϊκή κοινωνία συνδέθηκε με την Ιερά Μονή Γηροκομείου, στην οποία ήταν ηγούμενος από το 1916 έως το 1923. Στη Μονή Γηροκομείου είχε εισέλθει από πολύ μικρή ηλικία. Διετέλεσε πρωτοσύγκελος της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών καθώς και Μέγας Πρωτοσύγκελος Αθηνών.

Πολλοί Πατρινοί θυμούνται το Γερβάσιο Παρασκευόπουλο τόσο για την σπουδαία ποιμαντική και φιλανθρωπική του δράση όσο και για το εκπαιδευτικό του έργο στα κατηχητικά σχολεία αλλά και στην Αναπλαστική Σχολή Πατρών, που ο ίδιος ίδρυσε στα φτωχά προσφυγικά στην οδό Ιωνίας. Μια ανεκτίμητη προσφορά που με τα αξέχαστα κηρύγματά του συνέχισε μέχρι το θάνατό του, το 1964.

Ο Γερβάσιος γαλούχησε γενιές και γενιές, βρέθηκε κοντά με ποικίλους τρόπους στους Πατρινοί και αφουγκράστηκε τους παλμούς της καρδιάς τους.

Ένα χρόνο πριν την εκδήμιο του Γερβάσιου και συγκεκριμένα το καλοκαίρι

του 1963, η λειτουργία θερινού κινηματογράφου παραπλεύρως του ιερού ναού Ταβιθά στην Αναπλαστική Σχολή, τoράζει τα νερά στους θρησκευτικούς κύκλους.

Στις 20 Ιουλίου, σύμφωνα με τον τοπικό τύπο, αποστέλλεται τηλεγράφημα στον πρόεδρο της Κυβέρνησης, στους Υπουργούς Προεδρίας, Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, Εσωτερικών και στο Νομάρχη Αχαΐας από τον Πρόεδρο του Εργατικού Κέντρου Γεράσιμο Κουλουμνή, τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Επαγγελματικών Αριστείων Δημόπουλο, τον Πρόεδρο του Συλλόγου Πολυτέκνων Απόστολο Ταιτοάρα, τον Πρόεδρο της Αναπλαστικής Σχολής Σωκράτη Καροινή, τους Πρόεδρους της Χριστιανικής Εστίας και της Χριστιανικής Στέγης Γεώργιο Σκεπαριά και Νικόλαο Πανταζή, τον Πρόεδρο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Μέσης και Ανώτατης Εκπαίδευσης Αλέξανδρο Σαββόπουλο, τον πρόεδρο του Κ.Ο.Ο.Π. Ιωάννη Γιαννούτσο και τον Πρόεδρο του Στρατού Ορθοδοξίας Γαβριήλ Ρηγάλο.

Σύμφωνα με το τηλεγράφημα:

«Πόλις Αποστόλου Ανδρέου απευθυνόμενη Υμετέραν Εξοχότητα, εξαιτείται άμεσον παρέμβαση, ματαίωσιν συνεχιζόμενου βεβήλου εγχειρήματος εγκαταστάσεως κινηματογράφου παραπλεύρως ακριβώς ιερού ναού, ώστε, δεήσεις ιερών συμμείγνυνται βακχικά άσματα

κινηματογράφου, οθόνη οποιού εφάπτεται τοίχου, σπρίζοντος Αγίαν Τράπεζα.

Αξιούμε ασκήποτε Υμετέραν εκούσια, ηροσσοσία ορθοδοξίας, ουδαμού οποίας, πλην κωρών σιδηρού παραπετάσματος, επεχειρήθη παρόμοιο ανοσοιούργημα.»

Στις 2 Αυγούστου το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης απαντά ως εξής:

«Υπό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, υπ' όψιν του οποιού ετέθη σχετικό δημοσίευμα, μας παρεσχέθη η πληροφορία ότι εζητήθη η γνώμη του νομικού συμβουλίου του κράτους ως προς την σχετική διάταξιν του νόμου και ότι η γνωμάτευσις τούτου θα παραπεμφθή εις τον Νομάρχη Αχαΐας όστις, ως τονίζεται, είναι ο αρμόδιος δια την ρύθμισιν του όλου θέματος.

Μετά πάσης τιμής

Ο Υφυπουργός ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ»

Το θέμα πήρε αμέσως διαστάσεις και απασχόλησε σοβαρά τους πολίτες της Πάτρας. Μάλιστα ο γνωστός δικηγόρος της εποχής Τάσος Θ. Φιλόπουλος ασχολήθηκε με επιμονή με το θέμα και στις 6 Σεπτεμβρίου δημοσίευσε στο «Νεολόγο» τη γνώμη του:

«Μολονότι ηρεύνησα, εν τούτοις δεν ανεύρον ρητήν διάταξιν νόμου, απαγορεύουσας την λειτουργίαν κινηματογράφου εν επαφή προς τον Ιερόν Ναόν. Επομένως, οι κορηγήσαντες την άδειαν λειτουργίας κινηματογράφου εν επαφή προς Ιερόν Ναόν Ταβιθά δεν παρεβίασαν ρητήν διάταξιν νόμου. Μάλιστα, εκλιπούσης ρητής διατάξεως νόμου, δύναται να υποστηριχθή ότι ορθώς ηρμήνευσαν τούτο, εάν ως ερμηνευτικήν βάλιν έλαβον την διστολήν ή αντιδιστολήν.

Όμως κατά τον Πυθαγόρειο φιλόσοφο Αρχόταν: "Δει τον νόμον ακόλουθον ήμεν τα φύσει, δυνατόν τοις πράγμασι, συμφέροντα τα πολιτικά κοινωνία..."

Κατά ταύτα, είτε περί ρητής διατάξεως νόμου πρό-

κειται, είτε περί τοιαύτης εξ ερμηνείας, ο εφαρμοστής και ερμηνευτής του νόμου πρέπει να αποκορακίξη κάθε διάταξιν ή έννοια τούτου, η οποία τον καθιστά ανακόλουθο προς την φύσιν του ανθρώπου και το συμφέρον της κοινωνίας.

Ουδείς δύναται να αρνηθή ότι ο προσευχόμενος εις την εκκλησίαν πιστεύει ότι ομιλεί προς τον αμέσως και πανταχού παρόντα δημιουργό του και ίσταται προ αυτού ως μόνος προς μόνον, αδιαφόρως αν πρόκειται περί κοινής ή κατ' ιδίαν προσευχής. Ουδείς δύναται να δεχθή ότι ο νομοθέτης εάν είχεν υπ' όψιν του την άνω ειδική περίπτωση, θα θέσπιζε νόμον παραβιάζοντα τον σεβασμόν, τον οποίον και η ανθρωπίνη φύσις και η κοινωνική αντίληψις αξιοίτην στιγμήν καθ' ην η ουρανία δύναμις εξυψώνει τον άνθρωπον υπεράνω των καθημερινών μικροτήτων και τον εξομοιώνει προς τον Θεόν. Υπό το πνεύμα αυτό, είναι ατυχής η χορηγήσις αδείας λειτουργίας κινηματογράφου εν επαφή προς εκκλησίαν, διότι προσβάλλει την ηθική συνείδησιν του ανθρώπου.

Κατά τα άνω επλανήθησαν οι χορηγήσαντες την άδειαν. Διότι έδωσαν εις τον νόμον έννοιαν μη συνάδουσαν προς την ανθρωπίνη φύσιν και το κοινωνικό συμφέρον, ενώ έδει να εναρμονίσουν τον νόμον και προς αυτά.»

Πέρασαν περίπου δύο μήνες από την αποστολή του αρχικού τηλεγραφήματος και την Κυριακή 15 Σεπτεμβρίου ο τοπικός τύπος αναφέρει την παρέμβαση του αρχιεπισκόπου χρυσοστόμου, ο οποίος παρακαλεί την κυβέρνηση να αποτραπή η εγκατάσταση κινηματογράφου σε επαφή με το ναύσκαιος Αναπλαστικής Σχολής του πατέρα Γερβασίου.

Ο Γερβάσιος δημοσιεύει μακροσκελέστατη επιστολή διαμαρτυρόμενος έντονα για την εγκατάσταση κινηματογράφου σ' επαφή με τον Ιερό Ναό της Αγίας και Ελεήμονος Ταβιθά, των κατηχητικών της Ιεράς Μητρόπολης Πατρών. Παρόλα αυτά φαίνεται ότι εδώ σταματά η διαμάχη. Ο κινηματογράφος διέκοψε λόγω της καλοκαιρινής σεζόν, αφού αρχικά είχε εμφανιστεί ως θερινός. Ωστόσο, ο χειμερινός «Σινέ Μαρί» βρισκόταν στην οδό Φωκαίας 4.

Κλείνοντας την αναφορά μας στον πατέρα Γερβάσιο Παρασκευόπουλο οφείλουμε να υπογραμμίσουμε ότι μεγάλο ήταν και το συγγραφικό του θεολογικό έργο που εκδόθηκε στην Πάτρα, ενώ πολλοί κληρικοί και κοσμικοί εμπνεύστηκαν για να γράψουν βιβλία, άρθρα και μελέτες. Τέλος πρέπει να σημειώσουμε ότι στον κτιστό του τάφο βρέθηκε πόρνη και δακτύλιος με την οποία εικονίζεται σε μια από τις φωτογραφίες που συνοδεύουν το κείμενο.

Η Ιερά Μονή Γηροκομείου στην οποία ο Γερβάσιος από μικρή ηλικία εισήλθε ως δόκιμος.

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

34

ΤΕΧΝΗ
ΕΝΤΟΣ

ΝΙΚΑΙΤΗ ΚΟΝΤΟΥΡΗ

«Η παιδεία των ανθρώπων καθρεφτίζεται στο θέατρο»

Η Νικαίτη Κοντούρη βρίσκεται αυτή την περίοδο στην Πάτρα σκηνοθετώντας το έργο του Ζαν Πωλ Σαρτρ, *Κεκλεισμένων των θυρών*. Απλή και χαμογελαστή, χωρίς καμία διανοουμενίστικη διάθεση, μας μίλησε για την παράσταση, για τον τρόπο που δουλεύει αλλά και για το πώς αντιλαμβάνεται τη θεατρική πραγματικότητα.

Έχετε κάνει σπουδές σκηνοθεσίας, υποκριτικής, μουσικής, τραγουδιού και Πολιτικών επιστημών. Τι είναι αυτό που σας «τράβηξε» και τελικά σας κράτησε στη σκηνοθεσία;

Πάντα καταπιανόμουν με πολλά πράγματα που τελικό αποδείχτηκαν συναφή. Η σκηνοθεσία συνοψίζει θα έλεγα όλα αυτά και παράλληλα σε βγάξει από τη φοβερή αγωνία της άμεσης συνδιαλλαγής με το κοινό. Η υποκριτική απαιτεί τεράστια ψυχικά αποθέματα και όσο περνάει τα χρόνια τα αποθέματα αυτά λιγοστεύουν.

Ποιος είναι ο τρόπος που δουλεύετε με τους ηθοποιούς; Δηλαδή, τους βοηθάτε να βγάλουν το ρόλο όπως ακριβώς τον έχουν μέσα τους ή επιλέγετε να εκμαιεύσετε τα στοιχεία που εσείς θέλετε για τους ήρωες;

Είναι πολύ σχετικό αυτό. Θέλω να πιστεύω ότι δίνω μεγάλη ελευθερία στους ηθοποιούς. Αυτός είναι ο σκοπός μου, αλλά δεν μπορώ να μην θέσω και όρους. Θα έλεγα ότι πρόκειται για ένα συνδυασμό αυτών των δύο.

Στις σκηνοθεσίες σας υπάρχει ένα κεντρικό «μήνυμα» που θέλετε να φτάσει στο θεατή ή απλώς θέλετε να τον βάλετε σε μια ατμόσφαιρα ώστε να «περιπλανηθεί» μόνος του;

Σίγουρα το δεύτερο. Δεν είμαι υπέρ των «μηνυμάτων». Άλλωστε

είναι τόσο υποκειμενική η σχέση με το θεατή που δεν θα μπορούσε να γίνεται έτσι. Επιπλέον σκεφτείτε ότι αν θέλω να αφήνω ελεύθερο τον ηθοποιό, πόσο μάλλον το θεατή.

Θεωρείτε την υφή του κοινού σημαντική;

Πόρα πολύ. Παρατηρώ φαινόμενα αγοραίας συμπεριφοράς και κυρίως από ηλικίες που δεν το περιμένεις. Η παιδεία των ανθρώπων αντικατοπτρίζεται στη συμπεριφορά που έχουν στο θέατρο και φαίνεται η αυταγμία αντίστασης στην τηλεόραση. Αλλάζει το κοινωνικό τοπίο και παράλληλα δυσκολεύουν τα πράγματα με το θέατρο. Πρέπει να πω ωστόσο, ότι υπάρχει μια πρωτογενής μερίδα ανθρώπων που ζητάει αυτή τη σχέση. Η αγωνία μας είναι ότι οι νέοι πρέπει να είναι οι μελλοντικοί υποστηρικτές του θεάτρου, και η αλήθεια είναι πως αυτοί που είναι να το αγαπήσουν, θα το αγαπήσουν.

Περιμένετε —ό,τι μπορεί να σημαίνει αυτό— κάτι από το κοινό;

Δεν είναι εύκολο να απαντήσω σε αυτό. Περιμένω σίγουρα να έρθει και να ενδιαφέρεται για το θέατρο. Ευχή όλων μας είναι να έρχονται και άνθρωποι που δεν είναι μυημένοι. Σίγουρα το θέατρο είναι για τους μυημένους, αλλά δεν είναι μόνο γι' αυτούς. Είναι και γι' αυτούς που θα τολμήσουν να βιώσουν μια εμπειρία. Αν τους αγγίξει αυτή η μαγεία που υπάρχει μεταξύ σκηνής και πλατείας, τότε θα ξανάρθουν. Αυτό έχει βέβαια να κάνει και με τη διάθεση του κοινού. Αυτό που πρέπει να πω είναι ότι ο αμύπητος θεατής έρχεται κυρίως γιατί θέλει να γνωρίσει αυτούς που ξέρει από την τηλεόραση.

Στην παράσταση που ανεβάζουμε τώρα υπάρχει μια ιδιαίτερη συνθήκη. Όποιος έρχεται στο «Επίκεντρο» βιώνει μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Οι θεατές δεν κάθονται στην πλατεία αλλά περιμετρικά της σκηνής και

βλέπουν μέσα από βγαλμένες σανίδες. Πρόκειται για ένα λευκό χώρο ερμητικά κλειστό που δίνει την αίσθηση ψυγείου. Είναι δύσκολη αίσθηση για τους ηθοποιούς αλλά και για τους θεατές που θα παρακολουθούν από τόσο κοντό αλλά από την «κλειδαρότρυπα».

Έχετε αισθανθεί ότι μια δουλειά που έχετε κάνει είναι αποτυχημένη και τι είναι αυτό που σας οδηγεί σε αυτό; Επηρεάζεστε από εξωτερικούς παράγοντες ή οι λόγοι είναι «εσωτερικοί»;

Ναι, βέβαια έχω θεωρήσει δουλειές μου αποτυχημένες και τις περισσότερες φορές έχει να κάνει με τη διανομή. Παρόλο που βασανίζομαι πολύ με τις διανομές, δεν υπάρχει πάντα κημεία. Επίσης, είναι πολύ σημαντική και η προσέλευση του κοινού, γιατί χωρίς αυτό ουσιαστικά ακυρώνεται το ίδιο το θέατρο. Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις όπου η προσέλευση ήταν μεγάλη και ωστόσο τις έχω θεωρήσει αποτυχημένες.

Όταν σε κάποια συνεργασία υπάρχει «κημεία» ή τη θεωρείται επιτυχία θέλετε να την επαναλάβετε ή προτιμάτε να «δοκιμάζεστε» με καινούριους ανθρώπους και πιο «απρόβλεπτες» καταστάσεις;

Επιδιώκω να έχω τους ίδιους συνεργάτες. Δεν είναι μόνο ότι αυτό μου προσφέρει μια ασφάλεια αλλά μας δίνει τη δυνατότητα να εξελιχθούμε και να πάμε λίγο παρακάτω. Στο θέατρο εξαρτόμαστε από τους άλλους. Δεν είχα διανοηθεί ποτέ ότι αυτό είναι κόλαση... (γέλια).

Συνέντευξη στην
Έβελια Αλεξανδράκη

Έχετε ξανασυνεργαστεί στο παρελθόν με περιφερειακά θέατρα —ωστόσο όχι πολλές φορές. Πώς βλέπετε αυτού του είδους τη συνεργασία;

Δεν είναι εύκολο να δουλέψω σε περιφερειακά θέατρα. Αυτό όμως δεν ισχύει για την Πάτρα. Ο κ. Μουμουλίδης κατάφερε να συγκεντρώσει το καλύτερο δυναμικό του ελληνικού θεάτρου από κάθε άποψη. Ανήγαγε το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας σε ένα από τα πιο σημαντικά θέατρα στην Ελλάδα.

Διαβάζω εφημερίδες και με πονάει το γεγονός ότι όλοι αναφέρονται στο τυπικό μέρος της λειτουργίας του θεάτρου και κανείς δεν μιλάει για το καλλιτεχνικό κομμάτι. Όλοι κατακρίνουν την έλλειψη απόδοσης οικονομικού απολογισμού του θεάτρου. Σίγουρα είναι σημαντικό να υπάρχει κανονισμός λειτουργίας, όμως η ψυχή ενός θεάτρου είναι το καλλιτεχνικό του έργο. Ο Δήμος Πατρέων εξάλλου, αν είναι γνωστός για κάτι, είναι επειδή υποστηρίζει το θέατρο, και πρέπει να λειτουργήσει ως παράδειγμα. Με το όνομα που έχει δημιουργήσει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας δέχονται να έρθουν καλλιτέχνες που δεν δέχονται να πάνε αλλού.

Πιστεύετε δηλαδή ότι τα υπόλοιπα θέατρα έχουν πολλά με τα οποία πρέπει να «ναλέψουν»;

Σίγουρα. Τα υπόλοιπα περιφερειακά θέατρα έχουν ακόμα πολύ όρμη να διανύσουν. Η Πάτρα είναι εξαιρετική και το λένε όλοι. Οι καλλιτέχνες δεν θα έρχονταν αν δεν πληρώνονταν. Στην Αθήνα υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορεί να κάνει ένας ηθοποιός, ενώ όταν έρχεται στην Πάτρα για παράδειγμα, κάνει μόνο θέατρο και πρέπει να καλύψει τις ανάγκες του μόνο από αυτό. Δεν αξίζει στην πόλη να υπάρχει μεμψιμοιρία.

Για ποιους λόγους επιλέξατε να σκηνοθετήσετε το «Κεκλεισμένων των θυρών»;

Πάντα διαλέγω πράγματα που μου αρέσουν πολύ. Θα έλεγα πως στην προκειμένη περίπτωση λειτουργήσα

«Σαρτρικά». Ήμασταν ανάμεσα σε τρία έργα και τελικά διάλεξα αυτό. Εύχομαι να μην μου συμβεί συνειδησιακή σύγκρουση όπως στους χαρακτήρες (γέλια). Πρόκειται για ένα ερεβώδες έργο με τέσσερα πρόσωπα. Η ευτυχής συγκυρία είναι ότι έχω να κάνω με σπουδαίους ηθοποιούς.

Στη συγκεκριμένη σκηνοθεσία ποιο όρμη έχετε ακολουθήσει; Ποιες πτυχές του έργου έχετε επιλέξει να φωτίσετε περισσότερο και γιατί;

Δεν είναι μόνο τι έχεις στο μυαλό σου αλλά και πού σε πάει η δυναμική της ομάδας. Έχει πολύ μεγάλη σημασία ο χώρος: είναι κυριολεκτικά και μεταφορικά «κεκλεισμένων των θυρών». Η τόσο κοντινή παρουσία των θεατών αυξάνει τη δραματικότητα της συνθήκης. Στο έργο υπάρχει έκδηλη βία: οι άνθρωποι γίνονται ζώα, αλληλοκατασπαράσσονται, γίνονται διεκδικητικοί, απόλυτοι, πρόστυχοι. Ο εγκλωβισμός είναι αυτός που βγάζει τα ζώα ένστικτα τους.

Πρόκειται δηλαδή για μία σκληρή παράσταση;

Δεν θέλω να πω ότι είναι μια σκληρή παράσταση. Βγάζει σίγουρα την παράνοια του κειμένου - δεν θα μπορούσε να γίνει αλλιώς. Για κάποιους μπορεί να είναι σκληρή αλλά αυτό είναι σχετικό. Υπάρχει μια αίσθηση παγωνιάς και είναι τόσο τραγικό όσο και γελοίο. Ο Σαρτρ παίζει με το ευμετάβλητο της ανθρώπινης φύσης. Αυτό άλλωστε έλεγε: «και στα πιο σοβαρά, παίζω». Μπαίνει όμως πολύ βαθιά, στο ασυνείδητο.

Τελικά, εσείς πιστεύετε ότι «η κόλαση είναι οι άλλοι»;

Όταν ήμουν έφηβη αυτό πίστευα. Τώρα πια δεν ξέρω...

Οι φωτογραφίες είναι από την παράσταση Κεκλεισμένων των θυρών που ανεβαίνει στο «Επίκεντρο» της Πάτρας μέχρι 24 Απριλίου.

Της Έλενας Αλεξανδράκη

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓΚ

Οι πιο δυνατές: Η πιο δυνατή - Μητρική στοργή

Σκηνοθεσία: Μαρία Παπασσιεφρανάκη
Θέατρο Σιοί

Με τα μονόπρακτα του Στρίντμπεργκ, «Η πιο δυνατή» και «Μητρική στοργή», έχει επιλέξει να αναμετρηθεί η θεατρική εταιρεία «Στόα» το διάστημα που διανύουμε. Δύο έργα με κεντρική και μόνη παρουσία τη γυναίκα, που στοιχειώνουν ολόκληρη τη δραματουργία του. Ο μισογυνισμός του, που η έννοιά του δεν μπορεί να οριοθετηθεί με μόνη αυτή τη λέξη και εκφράζεται ποικιλοτρόπως σε όλα του σχεδόν τα έργα, είναι ίσως αυτός που τον κάνει να γίνεται τόσο βαθιά ψυχαναλυτικός με τις ηρωίδες του.

Στη «Μητρική στοργή» —έργο ελάχιστα παιγμένο στην Ελλάδα— η μητέρα είναι μια παρουσία εξουσιαστική, τυραννική, με απόλυτη κυριαρχία πάνω στην κόρη της, και η οποία κρύβει καλά το ένοχο παρελθόν της προκειμένου να διατηρήσει αναλλοίωτη αυτή της την εξουσία. Από την άλλη μεριά η Έλενα —η κόρη— απόλυτη δέσμη της «μητρικής στοργής», δεν μπορεί να κόψει τον ομφάλιο λώρο ακόμη και όταν της δίνεται η ευκαιρία να το κάνει, και παραμένει για πάντα η «κόρη», η απόλυτα εξαρτημένη από τη μητέρα.

Η πιο δυνατή είναι ένα μονόπρακτο πολύ πιο γνωστό στην Ελλάδα, στο οποίο ανιχνεύονται και στοιχεία αυτοβιογραφικά. Ένας μονόλογος μας —απατημένος— συζύγου προς την «αντίζηλο» που την οδηγεί σταδιακά από την άγνοια στη γνώση, από την υποψία στη βεβαι-

ότητα, από την αδυναμία στη δύναμη, και ολοκληρώνεται με τη θριαμβευτική της έξοδο από τη σκηνή.

Τα δύο μονόπρακτα τέμνονται σε πολλά σημεία και η επιλογή να παρουσιαστούν μαζί μπορεί να ερμηνευθεί σε πολλαπλά επίπεδα. Η σκηνοθέτις, στο σημειώμα της στο πρόγραμμα της παράστασης, λέει πως η πρόθεσή της είναι να ηλιοσάσει τη γυναίκα μέσα από τον ιδιαίτερο θεατρικό λόγο του Στρίντμπεργκ, ενώ και ο γενικός τίτλος της παράστασης —«Οι πιο δυνατές»— δίνει το κεντρικό σημείο τομής: το θέμα της (γυναικείας) δύναμης, αφού και στις δύο περιπτώσεις υπάρχει κάποια που είναι «πιο δυνατή». Ακόμα και το θέμα της μητρότητας που δεν μοιόζει κοινό, τονίζεται με ιδιαίτερο τρόπο και στην Πιο δυνατή, αφού μάλιστα αναφέρεται σαν στοιχείο δύναμης και υπεροχής.

Η παράσταση είναι εξαιρετικά φροντισμένη, χρησιμοποιώντας —κυρίως στη Μητρική Στοργή— έναν ιδιότυπο τρόπο παρουσίασης που ακροβατεί μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας, συνειδητού και ασυνειδητού, διατηρώντας πάντα τη Στρίντμπεργκική ατμόσφαιρα, ενώ ο «κυκλικός» τρόπος σύνθεσης και παρουσίασης αποδεικνύεται ιδιαίτερα ενδιαιτέρων, δίνοντας παράλληλα το στίγμα της διαχρονικότητας του θεατρικού λόγου του συγγραφέα.

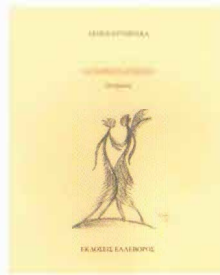
Οι παραστάσεις θα διαρκέσουν έως τις 24 Απριλίου.

Ξεφυλλίσουμε...

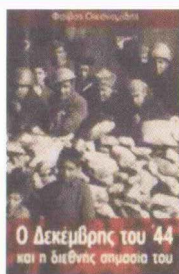
Λιλή Καρύμπακα
Η περιπλάνηση
Ελλέβορος, 2004

Αιτή ποιητική γραφή και θέματα επηρεασμένα από ανθρώπινα συναισθήματα, καθημερινές συνήθειες και στοιχεία της ελληνικής περιφέρειας, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της συλλογής που κυκλοφόρησε από τις πολύ ενδιαφέρουσες αργίτικες εκδόσεις. Εμπλουτισμένα με σχέδια της Αργυρώς Καρύμπακα, τα ποιήματα της συλλογής είναι γοητευτικά, χωρίς να εμμένουν στην απαισιόδοξη ή τη μελαγχολική διάθεση.

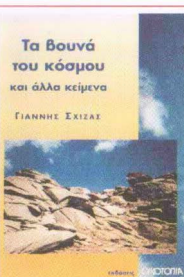
Φοίβος Οικονομίδης
Ο Δεκέμβρης του '44 και η διεθνής σημασία του
Ορφέας, 2004

Η σύγκρουση των Δεκεμβριανών, όχι μόνο κάτω από το ελληνικό πρίσμα, αλλά με γνώμονα και την εξέλιξη των αγγλοαμερικανικών σχέσεων είναι στο επίκεντρο του βιβλίου του δημοσιογράφου και ερευνητή Φοίβου Οικονομίδη, ο οποίος επιχειρεί να δώσει μια περισσότερο διεθνιστική ματιά στα γεγονότα του τέλους του 1944.

Γιάννης Σχίζας
Τα βουνά του κόσμου και άλλα κείμενα
Οικοτοπία, 2003

Τα βουνά «ακολουθούν την τύχη της ελληνικής περιφέρειας που βρίσκεται σε απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα». Ο Γιάννης Σχίζας θέτει τους ορεινούς όγκους στο επίκεντρο της οικολογικής προβληματικής, ενώ παράλληλα προσθέτει κείμενα για τα πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των περιβαλλοντικών ζητημάτων και του τρόπου αντιμετώπισής τους.

Κώστας Βαξεβάνης
Το χαμένο γονίδιο
Ελληνικά γράμματα, 2004

Όταν μια δημοσιογραφική έρευνα «ξαναγράφεται» για να γίνει μυθιστόρημα... Ο Κώστας Βαξεβάνης είχε αναζητήσει στο παρελθόν τα κυκλώματα «υιοθεσίας» της πρώτης μετεμφυλιακής περιόδου και τις δεκάδες καθημερινές ιστορίες που αυτά δημιουργούσαν. Τώρα δίνει στα «ρεπορτάζ» του και έναν τόνο μυθοπλασίας.

Ποια είναι η σχέση του δημιουργού με την τέχνη; Πώς σε έναν συγγραφέα κρυσταλλώνεται το ταλέντο του σε ένα βιβλίο; Ποιες είναι οι κατευθυντήριες εκείνες αρχές που κάνουν κάποιον να γίνει συγγραφέας;

Ο Νόρμαν Μέιλερ στο βιβλίο του «Η Μάγισσα τέχνη», με μια επιδεικτική άσκηση ύφους και λογοτεχνικής ευρυμάθειας απαντά σ' αυτά και σε πολλά ακόμα ερωτήματα που αφορούν την τέχνη και πιο ειδικά την λογοτεχνία παραθέτοντας αρκετά στοιχεία από τη ζωή και τα έργα μεγάλων ή μη δημιουργών.

Δεν υπάρχουν ωραιοποιήσεις, εξιδανικεύσεις και πολύχρωμοι εντυπωσιασμοί, η γλώσσα του αποτελεί και το καλύτερο όργανο πλοήγησης στο χώρο της λογοτεχνίας δίνοντας με τη ρεαλιστική και εύστοχη περιγραφή του, μια μεγάλη μερίδα γεύσης της πραγματικότητας που μοιράζονται οι συγγραφείς.

«Η Μάγισσα τέχνη» του Νόρμαν Μέιλερ

Εκδόσεις "ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ"

Άσκηση ύφους και ευρυμάθειας

Του Αργύρη Καραβούλια

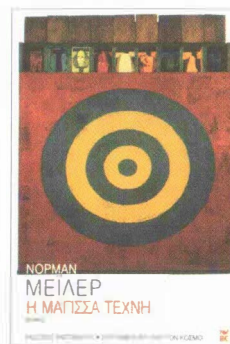
Δεν χωρά αμφιβολία πως ο αγαπτός στην χώρα μας συγγραφέας, 82 χρόνων σήμερα, αποτελεί μια ξεχωριστή φιγούρα στο χώρο των γραμμάτων, με ένα μεγάλο και αρκετά σημαντικό έργο, πράγμα που του δίνει όλη την άνεση με την οξυμένη σκέψη του και τη δική του χαρακτηριστική ευθύτητα, να καταθέτει τις δοκιμασίες αλλά και τις πόνους, το μόχθο αλλά και την ανταμοιβή της ζωής των συγγραφέων.

Και κυρίως δίνοντας οδηγίες πλεύσης, για όσους νέους συγγραφείς βρίσκονται προς στιγμήν στο λιμάνι, πριν ξεκινήσουν το ταξίδι στην μεγάλη, άγρια και μοναδική θάλασσα της τέχνης.

Ένα έργο γραμμένο με κομψότητα, αμεσότητα, χωρίς πολύπλοκες θεωρητικές προεκτάσεις, έχει κυρίως το ύφος μιας συζήτησης με τον αναγνώστη, μιας εξομολόγησης και ενός οδηγού προς ναυτιλομένους.

Βιβλία σαν και αυτό καιρόμαστε την έκδοσή τους, γιατί μας υποκινούν πιο βαθιά στη σκέψη του δημιουργού, αποτελώντας γέφυρες του μεγάλου κοινού με το μαγικό εργαστήρι τους, εκεί που καταθέτουν την έξασή τους για τον κόσμο κοινωνώντας την αγνία τους και τη μέθη τους πριν δούμε το έργο τους ολοκληρωμένο στις προθήκες των βιβλιοπωλείων.

Ένα τελευταίο στοιχείο που κάνει επιπλέον ενδιαφέρουσα την έκδοση, αποτελεί και το ευρητήριο στο τέλος του βιβλίου, οδηγώντας έτσι καλύτερα τον αναγνώστη που ενδιαφέρεται επιπλέον για το θέμα και δεν θέλει με την πρώτη ανάγνωση να το προπεράσει.

«Το ελληνικό έθνος, γένεση και διαμόρφωση του νέου ελληνισμού» του Νίκου Σβορώνου

Εκδόσεις «ΠΟΛΙΣ»

Του Παναγιώτη Φωτίου

Η ιστορική συνέχεια του ελληνισμού

Η προσφορά του Νίκου Γ. Σβορώνου στην ιστοριογραφία και ειδικότερα στη μεθοδολογία προσέγγισης του ιστορικού παρελθόντος είναι γνωστή και αναγνωρισμένη.

Γεννημένος στη Λευκάδα το 1911, πέθανε το 1989 αφήνοντας σημαντικότερο έργο. Έζησε τα μεγάλα γεγονότα της Κατοχής, της αντίστασης και του Εμφυλίου και έφυγε στη Γαλλία όπου έζησε και δίδαξε για πολλά χρόνια.

Το βιβλίο που μόλις εκδόθηκε —στα τέλη του 2004— από τις εκδόσεις «ΠΟΛΙΣ», όπως τονίζει στον πρόλόγό του ο επί πολλά χρόνια συνεργάτης του Σπύρος Ι. Ασόραχας, περιέχει το άρθρο που «προοριζόταν να δημοσιευτεί σ' ένα συλλογικό έργο, στο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό της Νεωτέρας Ελλάδος, που είχε προγραμματίσει στις αρχές του 1960 ο εκδοτικός οίκος Ελευθερουδάκη, με αρχισυντάκτη το Στάθη Δρομάζο».

Συνεπώς πρόκειται για κείμενο που γράφτηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1960 και αυτό έχει τη σημασία του. Γιατί γίνεται μια προσπάθεια να επαναστασιοποιηθεί και να αξιολογηθεί επιστημονικά το πρόβλημα της συνέχειας ή ασυνέχειας της ελληνικής ιστορίας και το μεγάλο ζήτημα της διαμόρφωσης του Νεοελληνικού Έθνους, πέρα από δογματικές βεβαιότητες και αναστρεπτικές δήθεν αρνήσεις.

Το κείμενο παρέμενε ανέκδοτο, εκτός από κάποια κομμάτια τα οποία ενσωματώθηκαν στο λόγο που εκφώνησε κατά την ανακήρυξή του σε επίτιμο διδάκτορα της Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1976. Έτσι, ο καθηγητής Νάσος Βαγενάς, στον οποίο είχε δώσει φωτοτυπία του χειρογράφου ο ίδιος ο Σβορώνος το 1986 για να κάνει φιλολογική επιμέλεια με την άδεια του κληρονόμου του και τη συμβολή του Σ. Ασόραχά μας το προσφέρουν.

Ακόμα και τώρα, τόσα χρόνια μετά την πρώτη γραφή του, το βιβλίο διατηρεί την επικαιρότητά του και όπως φαίνεται από τα δημοσιεύματα στον τύπο προκαλεί συζητήσεις και προβληματισμούς.

Σκοπός του Ν. Γ. Σβορώνου δεν ήταν ν' αποτυπώσει μια γενική θεωρία για τη γέννηση του Νεοελληνικού Έθνους, το οποίο με τη σειρά του διεκδίκησε τη δημιουργία Νεοελληνικού κράτους, αλλά περισσότερο να δείξει ότι οι λεγόμενοι ιστορικοί λαοί, και πολύ περισσότερο ο Ελληνικός, δεν χωράνε εύκολα σε θεωρητικά σχήματα και τυποποιημένα παραδείγματα προσέγγισης της ιστορίας τους διότι:

Α: έχουν από νωρίς, σε επίπεδο πνευματικής ηγεσίας, συνείδηση των κοινών στοιχείων και των ιδιαιτεροτήτων τους π.χ. Ηρόδοτος, Αισχύλος, Ισοκράτης, Γεώργιος Πλήθων κ.ά.

Β: οι παράγοντες που τους οδηγούν στη βαθμιαία συνειδητοποίηση των ενοποιητικών στοιχείων και των χαρακτηριστικών που τους προσδίδουν μια ταυτότητα είναι πολλοί.

Γ: για τον ελληνικό λαό υπάρχουν πολλά ανοιχτά ερωτήματα, όπως το πώς προσλαμβάνουν ακόμη και σήμερα την αρχαιότητα και το Βυζάντιο οι Νεοέλληνες.

Για το Σβορώνο ο πολιτισμικός και οικονομικός παράγοντας παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση αυτής της συνείδησης, αλλά δεν μπορεί ν' αγνοηθεί ο ρόλος της Εκκλησίας κάτω από την Οθωμανική κυριαρχία, γιατί η Εκκλησία αποτέλεσε τον «κύριο ενοποιητικό δεσμό». Στη συνέχεια έρχονται οι ιδέες του Διαφωτισμού που δίνουν νέα διάσταση στις κοινωνικές και πολιτικές διεκδικήσεις και ως ένα βαθμό συγκρούονται με το θρησκευτικό λόγο.

Γίνεται κατανοητό ότι για το Σβορώνο υπάρχει πολιτιστική συνέχεια στην ιστορία του Ελληνισμού, αλλά όπως τονίζει ο ίδιος σε άλλο κείμενο: «Δεν νομίζω ότι η ταυτότητα του Αρχαίου Αθηναίου ή Σπαρτιάτη περιέχει τα ίδια στοιχεία με την ταυτότητα του Βυζαντινού Έλληνα ή του Έλληνα της Τουρκοκρατίας και του σημερινού Έλληνα».

Συνεπώς αναζητά μόνο τα κύρια χαρακτηριστικά κάθε ιστορικής περιόδου τα οποία εξασφαλίζουν κάποια συνέχεια. Γράφει χαρακτηριστικά στη σελ. 23:

«Η προσπάθειά μας λοιπόν στη γενική τούτη θεώρηση θα είναι να καθορίσουμε με συντομία τα κύρια χαρακτηριστικά των διαφόρων σχηματισμών από τους οποίους πέρασε το ανθρώπινο σύνολο που ονομάζουμε Ελληνισμό έως ότου φτάσει στην καθαρότητα μιας εθνικής συνείδησης, το ρόλο των διαφόρων παραγόντων στη διαμόρφωση ενός Ελληνικού Έθνους και τα στοιχεία που απαρτίζουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του Νεότερου Ελληνισμού ως σχηματισμένου Έθνους».

Το βιβλίο είναι οργανωμένο στα εξής κεφάλαια:

- A. Η διαμόρφωση ενός ελληνικού λαού.
- B. Η πορεία της Εθνικής συνείδησης.
- Γ. Η Οθωμανική κατάκτηση.

Όπως σημειώνει ο ίδιος ο συγγραφέας χρειάστηκαν επτά αιώνες από το τέλος του 11ου μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα για να μπορέσει «ένας παλαιός λαός, όπως ο Ελληνικός, να συγκροτηθεί σε ένα νέο έθνος και να ξεκαθαρίσει τα κύρια στοιχεία της εθνικής του συνείδησης» και αυτό έγινε με την επανάσταση του 1821 και τη γνωστή διακήρυξη: «Το Ελληνικόν Έθνος κηρύττει σήμερον δια των νομίμων παραστατών του εις εθνικήν συνηγμένων συνέλευσιν, ενώπιον Θεού και ανθρώπων, την πολιτικήν αυτού ύπαρξιν και ανεξαρτησία».

Για το Σβορώνο τα στοιχεία που συνιστούν την εθνική συνείδηση - ταυτότητα του Ελληνισμού είναι: ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός, η ορθοδοξία και το αυτοκρατορικό Βυζάντιο, η λαϊκή παράδοση και οι επιδράσεις από ύψη και ανατολή. Είναι ζητούμενο αν το έχουμε συνειδητοποιήσει όλοι οι πολίτες αυτού του κράτους.

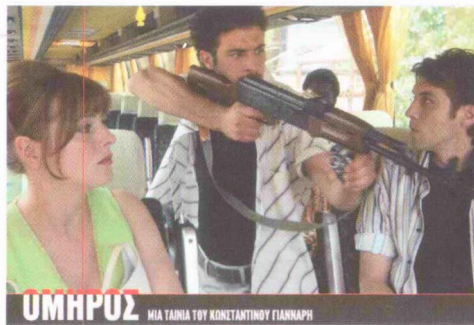

Του Γιάννη Καραμπήσου

Ανάμεσα στη μυθοπλασία και το ντοκιμαντέρ

Αν σκοπός του Κωνσταντίνου Γιάνναρη όπως δηλώνει σε πρόσφατη συνέντευξή του με αφορμή την προβολή της ταινίας «Όμηρος» στις αίθουσες (προβολή που είναι αλήθεια πως δεν πέτυχε εμπορικά) ήταν να προκαλέσει ένα διάλογο για το θέμα των σχέσεων ελλήνων και αλβανών, που αποτελεί ένα από τα κυρίαρχα και καθημερινά ζητήματα που απασχολούν τον Έλληνα πολίτη αλλά και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, σίγουρα το πέτυχε. Η αντιμετώπιση που επεφύλαξαν οι θεατές στην ταινία, ίσως δείχνει ότι η ελληνική κοινωνία, παρόλες τις αντιρατσιστικές κορόνες δεν είναι ώριμη να δεχτεί μια ταινία που έχει σαν κεντρικό ήρωα έναν Αλβανό (βασίζεται στο πραγματικό περιστατικό της λεωφορειοπειραχίας από τον Φλαμούρ Πίσλι, το 1999) που μάλιστα από τους συμπατριώτες του έχει ανακηρυχτεί σε ήρωα και μύθο (μέχρι και τραγούδι έχει γραφτεί γι αυτόν).

Ο Γιάνναρης χρησιμοποιεί από το αληθινό γεγονός ορισμένα βασικά στοιχεία, ενώ παραλλάσσει κάποια άλλα. Κεντρική ιδέα της ταινίας η κακοποίηση και ο βιασμός του Ελιόν (ο ήρωας στη ταινία) από Έλληνες αστυνομικούς και η προσπάθεια του να αποκαταστήσει την ανδρική του τιμή. Όμως το περιστατικό αυτό που δεν γνωρίζουμε με σιγουριά αν ανήκει στα πραγματικά ή στα μυθοπλαστικά (ο Γιάνναρης επικαλείται

τη μαρτυρία δύο ομήρων του λεωφορείου για την αλήθεια αυτής της εκδοχής) θα λέγαμε είναι αυτό που δίνει στον Ελιόν το λόγο, για να προχωρήσει στη πράξη του, που αποτελεί σε ένα μεγάλο βαθμό πράξη δημοσίας αυτοκτονίας. Δεν είναι η αιτία (απλά ίσως είναι ένα μέρος της αιτίας) της εξέγερσης του Ελιόν που ίσως θα συνέβαινε και χωρίς τη τέλεση αυτού του περιστατικού.

Ο μυθοπλαστικός ιστός του Γιάνναρη και η χρησιμοποίηση αντιπροσωπευτικών τύπων της ελληνικής κοινωνίας ως ομήρων (μια παντρεμένη γυναίκα που ταξιδεύει υλοποιώντας ένα κρυφό ραντεβού, ένα πρεζόνι που πάει Θεσσαλονίκη να βρει τη κόρη του, η Αγγελική η κόρη του παπά και μια άλλη κοπέλα με έντονα καταπιεσμένη σεξουαλικότητα, ένας μαύρος που προσπαθεί κάθε στιγμή να κρατήσει σε πρώτο πλάνο την ανθρωπιά και τη συνεργατικότητα και ο δεύτερος ήρωας —παραπομπή στον Κουλουρπ— που βρήκε μαζί με τον Ελιόν το θάνατο σε αυτή τραγική περιπέτεια που αποτελεί παρεμπιπτόντως το κρυφό ραντεβού της παντρεμένης που προαναφέραμε)

εστιάζει στην καταπίεση (κυρίως σεξουαλική) των δύο κοινωνιών, γεγονός που ίσως ξενίζει κάποιους θεατές. Εμάς πάντως δε μας ξενίζει καθόλου. Ο Γιάνναρης επισημαίνει ότι και ο Ελιόν έχει λερωμένη τη

φωλιά του, αφού αφήνει έγκυο τη γυναίκα ενός αστυνομικού με τον οποίο συνεργάζεται για να φέρουν καλάνικοφ στην Ελλάδα και επομένως δεν θεωρεί ότι τον ηρωοποιεί ή ότι η ταινία ξεπέφτει στο μανιχαϊσμό. «Εχω μια συμπάθεια στον έκπτωτο που προσπαθεί να αποκαταστήσει την έννοια της τιμής ή της δικαιοσύνης. Δεν υπάρχει το απόλυτο καλό ή κακό. Όλα στην ταινία είναι αποχρώσεις του γκριζου. Ένας καλοπροαίρετος θεατής θα δει ότι η ταινία διαπραγματεύεται αποχρώσεις της αλήθειας». Παρόλο που κάποιες πλευρές της ιστορίας όπως ο ρόλος των μέσων μαζικής επικοινωνίας και της εξουσίας παρατίθενται κάπως επιφανειακά, η ταινία που με αφορμή την ιστορία του Φλαμούρ Πίσλι διαπραγματεύεται όχι μόνο το ζήτημα της κακοποίησης των μεταναστών αλλά και της εκμετάλλευσης που υφίστανται στην ελληνική κοινωνία και της φυσικής νοσταλγίας για την πατρίδα που συνυπάρχει με την δίψη για μια καλύτερη ζωή, καταφέρνει να αναδείξει με σαφήνεια και χωρίς εντυπωσιασμούς μερικές από τις πιο «σκοτεινές» πλευρές του θέματος «αυνύπαρξη Ελλήνων και Αλβανών —που μερικές φορές μιλούν τα ελληνικά καλύτερα από πολλούς Έλληνες— κάτω από την ίδια στέγη».

Η κινηματογράφηση του Γιάνναρη διατηρεί πολλές από τις αρετές του τολμηρού δημιουργού που συνεχίζει να καταπιάνεται με θέματα από τη ελληνική πραγματικότητα, γεγονός που δεν συναντάμε συχνά στον ελληνικό κινηματογράφο. Ο σκηνοθετικός χειρισμός μπορεί να αφήνει να διαφανεί ένας δισταγμός ανάμεσα στην «υποκειμενική» κάμερα (κινούμενη και στο χέρι) και την «αντικειμενική» (ακίνητη), μια κόντρα ανάμεσα στη μυθοπλαστική και την ντοκιμαντερίστικη προσέγγιση. Ίσως όμως αυτό να μην οφείλεται σε αδυναμία αλλά σε συνειδητή επιλογή του Γιάνναρη. Άλλωστε η απόσταση ανάμεσα στη μυθοπλαστική εκδοχή του Γιάνναρη (εκτός από το σημείο της εισόδου στην Αλβανία του Έλληνα αξιωματικού της αστυνομίας που δεν συνέβη βέβαια, αλλά δεν είναι εντελώς αυθαίρετη σύλληψη, αφού θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η εκπαίδευση των Αλβανών κομάντο έγινε στην Ελλάδα) και την «πραγματική» δεν είναι πολύ μεγάλη, αν λάβουμε υπόψη μας δημοσίευμα των «Νέων» εκείνης της εποχής που παρουσιάζει εντυπωσιακή ομοιότητα με τα καθέκαστα όπως τα παρουσιάζει ο Γιάνναρης, ακόμα και όσον αφορά στις ερωτικές ίντριγκες μελών της επαρχιακής κοινωνίας και μετέπειτα επιβατών του μοιραίου λεωφορείου.

Στο δημοσίευμα παρουσιάζεται ο αδελφός του Φλαμούρ, Έντι, να έχει συνάψει σχέση με τη γυναίκα του αστυνομικού, «προισταμένου» του Φλαμούρ και να φεύγει μαζί της, που γι αυτό φαίνεται να έσπασε την υπόθεση με τα όπλα για να εκδικηθεί. Πέρα όμως από τη συνάφεια των μυθοπλαστικών και των αληθινών γεγονότων που λίγο ενδιαφέρει πραγματικά, το ερώτημα που έχει νόημα να απαντηθεί είναι αν ο Γιάνναρης ξεκινώντας από ένα αληθινό και εντυπωσιακό περιστατικό, καταφέρνει τελικά να εισχωρήσει στο βάθος των καταστάσεων αναδεικνύοντας την ουσία του ζητήματος, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα μια αξιόλογη κινηματογραφική γραφή. Η απάντηση είναι θετική σε μεγάλο βαθμό, αλλά είναι αλήθεια ότι ίσως περιμέναμε κάτι «μεγαλύτερο» από το Γιάνναρη.

**Ο Γιάνναρης
καταγγέλλει τη
συντήρηση δύο
κοινωνιών που η
διαφορετικότητα
τους δεν είναι
τόσο μεγάλη και
ριζική όσο από
πρώτη ματιά
φαίνεται.**

Κείμενα: Γιάννης Μουγγοθιάς

TOM WAITS - REAL GONE (ANTI)

Κάθε νέος δίσκος του δαιμόνιου Tom Waits αποτελεί και ένα ξεχωριστό γεγονός στην υπόθεση της διεθνούς δισκογραφίας. Ο σπουδαιότερος τροβαδούρος των ημερών μας απεμπολεί το λυρισμό και το ρομαντισμό των τελευταίων δισκογραφικών του εγχειρημάτων για χάρη ενός ακραίου σκοτεινού μουσικού υλικού που δημιουργεί προχωρώντας τις απόψεις του και διευρύνοντας την εκφραστική του γκάμα με έναν ήχο που φλερτάρει με την αβανγκάρντ και τα καταραμένα μπλουζ του.

Ο Tom Waits ηχεί περισσότερο από ποτέ οργισμένος και βυθίζεται στα τρομακτικά αλλά γοπευτικά φαντάσματά του, απελευθερώνοντας την ιδιοφυή τραγουδοποιική του τέχνη και αξιοποιώντας ένα υψηλών προδιαγραφών και περίτεχνα δομημένο οργανικό σύνολο σημαντικών μουσικών: Larry Taylor (μπάσο, κιθάρα), Harry Cody (κιθάρα), Brain, Cassy Waits και Tom Waits (κρουστά), Marc Ribot (κιθάρα), Marc Howard (bells).

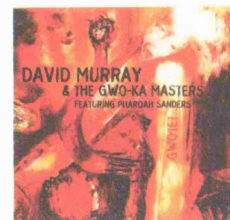
Μεγάλο μερίδιο της καλλιτεχνικής αξίας του «Real Gone», εκτός της εσωτερικής έντασης της μουσικής και της ψυχωμένης —συχνά ψυχωτικής— ερμηνείας του Tom Waits, έχουν οι εκκληκτικοί στίχοι του. Στίχοι ανθολογίας, πραγματική ποίηση, γραμμένη όμως για τραγούδια, που δυναμιτίζει τα καθιερωμένα και διατηρεί αμόλυντο τον κοινωνικό προβληματισμό και την πολιτική της διάσταση, ακροβατώντας σε λεπτές ισορροπίες.

Ο Tom Waits βάζει στο στόχαστρό του την Αμερική

και επιτίθεται μανιασμένα στο πολιτικό και στρατιωτικό κατεστημένο της πυροδοτώντας διαδοχικές εκρήξεις στο σώμα της επίπλαστης ελευθερίας των ΗΠΑ.

«Ύψωσε το κουρελόπανο στη μάχη» αναφωνεί με οργή αναφερόμενος στη σημαία των ΗΠΑ και ηχεί σειρήνα επικίνδυνη για τα αντιτρομοκρατικά ένστικτα των κρατούντων και του πλανητάρχη. Ένα αντιπολεμικό μανιφέστο, ένα συγκλονιστικό προσωπικό κρεσέντο με «ενοχλητικές» προστακτικές και απαγορεύσεις και βεβαίως ένα από τα ομορφότερα τραγούδια που ακούσαμε τελευταία, το "Trampled Rose", μια στοιχειωμένη μπαλάντα που με τα αλλόκοτα φωνητικά και την ιδιόμορφη μελωδία της ερεθίζει συναισθήματα σε ένα στέρμονο καταναγκαστικό ταξίδι της ψυχής.

Ο Tom Waits, ο τελευταίος των καταραμένων, σε μια σπάνια φανέρωσή του, σε έναν από τους δυναμικούς και αυθεντικούς δρόμους του, τον οποίο αν διαβείς μαζί του δύσκολα μπορείς να ξεστρατίσεις σε ανώφελες περιπλανήσεις. Αντιθέτως θα βρεις σίγουρα τον προορισμό και θα είναι αυτός που πρέπει!

DAVID MURRAY & THE GWO-KA MASTERS GWO-TET (JUSTIN TIME)

Ανοικτός και πάντα με ευαίσθητες τις κεραίες του στις σύγχρονες εξελίξεις ο σημαντικότερος ίσως τενόρο σαξοφωνίστας των ημερών μας, ο David Murray, μας χαρίζει ένα υπέροχο άλμπουμ όπου οι καταϊγιστικοί σχεδόν όνιουσιακοί ρυθμοί συγκλίνουν με την υψηλή δεξιολογία εγείροντας ένα πρωτόγνωρο πάθος.

Ο David Murray συνοδευόμενος από την σπουδαία μπάντα των Gwo Ka Masters επιδίδεται σε ένα οργανικό παραλήρημα όπου η αφροαμερικάνικη μουσική δίνει τις πιο επιτυχημένες δοκιμές της. Η τζαζ και οι παραδόσεις της Αφρικής και της Καραϊβικής συναντώνται σε ένα εκρηκτικό μωσαϊκό ήχων, χρωμάτων και διαθέσεων, στο οποίο συμμετέχει με το καταλυτικό του παίξιμο ο ογκόλιθος Pharoah Sanders που χρωματίζει με τον ιδιαίτερο τρόπο του δύο συνθέσεις του «Gwotet».

Ο χειμαρρώδης ρόλος των πνευστών μπλέκεται με την πρωτόγονη δύναμη των κρουστών απελευθερώνοντας την ψυχοσωματική δόνηση της εξωστρεφούς αυτής μουσικής, που ο David Murray μας τη μεταφέρει εξαγνιστικά.

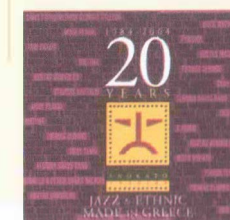
Από το ομώνυμο κομμάτι του δίσκου και το παραδοσιακό λατινογενές «O' Ieonso» στους ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς των «Ia Jwa» και «Onwa» και στις χιπ χοπ διαδρομές του «Go to jazz», η εμπειρία είναι συγκλονιστική και πολύ δύσκολα μπορείς ν' αντισταθείς,

cd

Τη μορφή γιορτής και μνήμης στα πολλά και σπουδαία που μας πρόσφερε για είκοσι χρόνια η δισκογραφική εταιρεία ANO KATO από τη Θεσσαλονίκη, έχει η πρόσφατη έκδοση της σειράς τριών cd με διαφορετικό προσανατολισμό και ύφος το καθένα.

Είκοσι χρόνια σπάνιων μουσικών εμπειριών και ξεχωριστών δημιουργιών από πολλούς και διαφορετικούς μεταξύ τους χώρους.

Το πρώτο cd με υπότιτλο «Jazz & Ethnic Made in Greece» παρουσιάζει ένα μωσαϊκό επιλεγμένων συνθέσεων από το βαρύ πυροβολικό καλλιτεχνών της ANO KATO, που ουσιαστικά συνετέλεσαν στη δημιουργία μιας ολόκληρης μουσικής σκηνής. Από το Χρόνη Ιωαννίδη, το Σταύρο Καψάλη, τον Πέτρο Λούκα Χαλκιά με το Ιδιόμελο, την Μπάντα της Φλώρινας και την δημοτική παραδοσιακή φόρμα, στην ανατρεπτική free jazz των Φώρου Φλωρίδη, Peter Kowald και Ηλία Πασιδόπουλου ή του Gunter Sommer, στο σαγηνευτικό κόσμο του ντουέτου πιάνο - φωνή των Σάκη Πασιόδητρου-Γεωργίας Συλλαίου, από τον τζαζ εστιασμό του Θωμά Σλιώμη και τη βαλκανική τζαζ των Mode Plagal και της Magnetic Band του Okay Temiz στις θεατρικές ατμόσφαιρες του Κώστα Βομβοκού και την πρωτοποριακή όψη των Wutu Wupatu και των A priori, οι ήχοι, οι μελωδίες, οι ρυθμοί και τα είδη εναλλάσσονται και δημιουργούν τα κομμάτια ενός αδιαίρετου παζλ, συναρ-

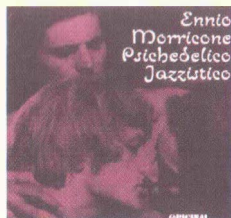
JAZZ & ETHNIC MADE IN GREECE
(ANO KATO)

cd

παστικού όσο και πολυεπίδου. Η ζωντανή ιστορία ενός παλλόμενου μουσικού στοιχείου που υπογραμμίζει την ελληνικότητα σε κάθε έκφρασή του δίνοντας πρωτόγνωρες διαστάσεις στην όποια αισθητική συνίσταται του ήκου. Στο δεύτερο cd επιλέγονται στιγμές του εναλλακτικού ροκ που καταξιώθηκαν σε πανελλήνια κλίμακα μέσα από τις εκδόσεις της εταιρείας συστήνοντάς μας ονόματα με ουσιαστική προσφορά και καιρίες επιρροές στην εξέλιξη του είδους: Τρύπες, Ύλινα Σπαθιά, Μωρά στη Φωτιά, Μάσκες, Noise Promotion Company, Motel, Ζήλιον, Ερασιτέχνες Εραστές, Άλλοθι, Σταύρος Ρωσόπουλος. Κοινή παράμετρος ο ελληνικός στίχος, που παρά τη φαινομενική αντίφασή του με τη ροκ μυθολογία, πυροδότησε κορυφαίες στιγμές και διάσημα τραγούδια πλουτίζοντας την αυθεντική δημιουργία του είδους στη χώρα μας.

Τέλος το τρίτο cd της σειράς, σε πιο μπλουζ και ρυθμικές διαδρομές, συγκεντρώνει «μερικά από τα πιο ενδιαφέροντα γκρουπ της εποχής που τότε ήταν υπό διωγμό» όπως επισημαίνει ο εκδότης της ANO KATO, Γιώργος Τσακαλίδης. Blues Wire, Nick & The Backbones, Blues Gang, Alexandros Perros & The Lonestars και άλλοι, όλοι τους με αγγλικό στίχο αποτυπώνονται στο εν λόγω cd καταγράφοντας αξιωματικότερες στιγμές του παρελθόντος αλλά και «ξενύκτια, κιθάρες, τραγούδια, φιλίες, γλέντια με πρωταγωνιστές φίλους, θαμνές, μουσικούς και πρώτο και μόνιμο τον Ηλία Ζάικο». Έναρξη λοιπόν για την ANO KATO είκοσι ένα χρόνια πριν, χρονολογία-ορόσημο από το αγαπημένο βιβλίο του Γιώργου Τσακαλίδη, το «1984» του Όργουελ και πρώτος

δίσκος το «Dig it» των Blues Gang. Έκτοτε πλήθος οι συγκινήσεις, οι αγωνίες, αναζητήσεις και τα όνειρα. 2005 σήμερα και η ανεκτίμητη προσφορά της ανεξάρτητης αυτής δισκογραφικής εταιρείας είναι γεγονός. Εις πολλά έτη Γεώργιε! Εις πολλά έτη ANO KATO!

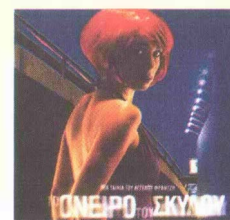

ENNIO MORRICONE - PSICHEDELICO JAZZISTICO (CHERRY RED)

Αναμφίβολα η συναυλιακή παρουσία του «μαέστρου» στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών στο Ηρώδειο στις αρχές του Ιουλίου θ' αποτελέσει το γεγονός του καλοκαιριού, ωστόσο, έως τότε και παράλληλα με τον απόηχο των διάσημων μουσικών μοτίβο και θεμάτων των ταινιών των οποίων έχει συνθέσει, επιβάλλεται να εντυπώσετε στο αριστουργηματικό «Psichedelico Jazzistico», που όπως γίνεται φανερό από τον τίτλο, αποκαλύπτει ένα εντελώς διαφορετικό πρόσωπο του μεγάλου συνθέτη. Ένας συναρπαστικός και πρωτοποριακός Morricone αναδεικνύεται μέσα από μουσικές που έγραψε για όχι και τόσο γνωστές ταινίες κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του '60 και του '70 και συ-

cd

γκεκριμένα από το 1969 έως το 1977. Θέματα και συνθέσεις πρωτότυπες, που λοξοδρομούν από την ποπ και την ελαφριά τζαζ με την οποία έγινε ονομαστός μέσα από τα σπαγγέτι γουέστερν και τα μελοδράματα, και που φωτίζουν ένα ουδόλως ευκαταφρόνητο κομμάτι του έργου του. Με τζαζιστικές παρεκτροπές, ονειρικά ψυχεδελικά ηχοτοπία, μπόλικη φαντασία και ανατροπή, υπνωτικές ατμόσφαιρες αλλά και ασύλληπτα ρυθμικά groove, ο Morricone από κομμάτι σε κομμάτι, από σκηνή σε σκηνή μας ταξιδεύει με τον πιο μαγικό τρόπο στα κυρίαρχα μουσικά ρεύματα της εποχής, αφήνοντας ανεξίτηλη την ιδιοσυγκρασιακή και πολυσήμαντη σφραγίδα του. Ο «μάγος» Ennio, ωστόσο, κχεί επίκαιρος και σύγχρονος διατηρώντας μian απίστευτη αμεσότητα και διαύγεια, χωρίς ποτέ να γίνεται δυσνόητος και στείρα ακαδημαϊκός. Άλλωστε αυτή η χρυσή τομή του εκλεπτισμού και της λαϊκής του δύναμης ήταν που τον καταξίωσε ως τον κορυφαίο και πιο δημιουργικό κινηματογραφικό συνθέτη με άκρως αναγνωρίσιμη υπογραφή. Ένας ανεπανάληπτος δίσκος - συλλογή που θα σας χαρίσει απολαυστικές στιγμές ενός ευφυσού δημιουργού που ακόμα και τις ερωτικές σκηνές τις προσεγγίζει με αμίμητη σοβαρότητα και ανοιχτό πνεύμα ντύνοντάς τις με υπέροχη μουσική.

ORIGINAL SOUNDTRACK «ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ» (ANKH)

Μια παράξενη ταινία είναι «Το όνειρο του Σκύλου» του Αντώνη Φραντζή, που διαδραματίζεται σε μια ονειρική ατμόσφαιρα, αφού το σενάριο βασίζεται στο όνειρο ενός άνδρα που βλέπει μια ληστεία και ξυπνώντας διαπιστώνει ότι έγινε στο σπίτι του. Κατά τη διάρκεια που ένας έμπειρος αστυνομός αναζητά με περιέργες μεθόδους να βρει τη λύση και η νύκτα περνά, το μυστήριο διακέεται σε όλη την πόλη.

Μια ιδιαίτερη φιλική εμπειρία όπου η πραγματικότητα συναντάται με το όνειρο χωρίς διακριτικά όρια. Ακριβώς αυτή την ονειρική διάσταση υπηρετεί με προσήλωση ο Coti K. και ο Χρ. Λαϊνός, ως Onefinger Music. Ηλεκτρονικά ηχοτοπία, κυκλικές λούπες και επαναλαμβανόμενα μοτίβα που αφουγκράζονται τους παλμούς μιας σύγχρονης μεγαλόουλης και ταξιδεύουν παράλληλα στο συνολικό απρόβλεπτο κλίμα της ταινίας. Ο Coti K. και ο Χρ. Λαϊνός γνωρίζουν πολύ καλά να πλάθουν στιγμές ξεχωριστές συντονίζοντας τους μουσικούς τους αλγόριθμους σε μια σέση αλληλουχία ήχων, που φλερτάρουν με τα πιο σύγχρονα μονοπάτια. Από το «Όνειρο του Κώστα» έως το «Galaxy», και τη «Ρομπέρτα», οι ρυθμικές τους βινιέτες συνδέονται με μεσεστρία και είτε αναλύουν έναν ιδιόμορφο λυρισμό είτε αναλαμβάνουν τους ηχητικούς όγκους των ονειρικών αναζητήσεών τους, κατορθώνουν να μας βυθίσουν στο κλίμα της ταινίας. Όσο για το καταληκτικό «Άουττορ», φλερτάρει για έντεκα περίπου λεπτά με την αποσύνθεση, μια πλευρά του ονειρικού κόσμου τούτου εδώ του σημαντικού σάουντρακ.

Βιβλία

Η Έφη Αγραφιώτη, πιανίστα, συγγραφέας, καταξιωμένη παιδαγωγός πιάνου, συνεργάτρια μουσικών περιοδικών, ραδιοφωνική παραγωγός εκλεκτών εκπομπών, γένους θηλυκού, διατυπώνει το ρητορικό ερώτημα «Η Μουσική Δεν Είναι Γένους Θηλυκού;» και καταπιάνεται με την τεκμηριω-

μένη απόδειξη, όχι βέβαια του επιφανειακού και αποδεκτού από τη γραμματική ερωτήματος αλλά του ουσιαστικού θέματος παρακολουθώντας την πορεία της Ελληνίδας Μουσικού στην Εστία της πολυτρόπου Μούσας.

Στο θαυμάσιο βιβλίο της, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Δρόμων» με τη στήριξη του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων, η Έφη Αγραφιώτη παραθέτει ανεκτίμητο πληροφοριακό υλικό καταγράφοντας την παρουσία του θηλυκού γένους στον ελληνικό μουσικό πολιτισμό και στις πολλαπλές παραμέτρους του: σύνθεση, εκτέλεση, μουσική έρευνα, διδακτική λειτουργία.

Ένας απίστευτος πλούτος στοιχείων που συνοδεύει τις γυναικείες μορφές της μουσικής τέχνης, άγνωστες ή γνωστές μέχρι το 1960 περίπου, οι οποίες έζησαν εντός και εκτός Ελλάδας. Από το δημοτικό τραγούδι, τα μοιρολόγια και τα νανουρίσματα ως τους γυναικείους μύθους στην εξέλιξη της όπερας και τη νεοελληνική λόγια μουσική, από τις γυναίκες στη Δύση και την Ευρώπη έως μια περιπλάνηση με άρωμα τοπικό, άρωμα Αιγαίου, Κωνσταντινούπολης, Αλεξάνδρειας, αλλά και Θεσσαλονίκης, Αθήνας, Επτανήσου και βεβαίως Πάτρας.

Η πόλη μας, ζωντανός χώρος εξέχουσας δημιουργίας ανέθρεψε ξεχωριστές μορφές της θηλυκής μουσικής δράσης. Η Έφη Αγραφιώτη αφιερώνοντας ένα ολόκληρο κεφάλαιο με τίτλο "Στην Πάτρα, μια αξιοσημείωτη μουσική πραγματικότητα" περιηγείται στις σπουδαίες εκπροσώπους του είδους ξεκινώντας από τη Δήμητρα Βούργαρη, αδερφή του αρχιτέκτονα Σταμάτη Βούργαρη που έκανε το σχέδιο της πόλης, με σημαίνοντες σταθμούς τη Χαρίκλεια Μπογδάνου, την Αντιγόνη Παπαμικροπούλου, την Ελένη Οικονομοπούλου και άλλες. Όμως η Έφη Αγραφιώτη δεν παραμένει στο στείο πνεύμα της ιστορικής, αρχειακής και μουσικολογικής έρευνας αλλά ζωντανεύει μ' έναν πρωτότυπο τρόπο το εξαιρετικό αυτό πανόραμα μνήμης προσεγγίζοντας με το διεισδυτικό της τρόπο τα αίτια, τις συνθήκες και το κατά πόσο η ιστορική, η θηροκευτική, η οικογενειακή και η πολιτισμική συγκυρία προδιέγραψε τη λίγο, ελάχιστα ή πολύ επιτυχή και διακεκριμένη παρουσία των γυναικών στη μουσική, σε περιοχές εντός και εκτός συνόρων του ελληνισμού.

Μια αντίσταση στη λήθη, ανασύροντας πραγματικά διαμάντια του ελληνικού πολιτισμού κατάφερε η Έφη Αγραφιώτη με το έξοχο βιβλίο της και την εξονυχιστική προσπάθειά της, προσφέροντας μια ανεκτίμητη προσφορά και καλύπτοντας με τον πιο σοβαρό τρόπο την παρθένα αυτή περιοχή της ελληνικής μουσικής βιβλιογραφίας.

Άλλωστε ας μην τρέφουμε αυταπάτες. Όπου δεν μπορεί ή δεν θέλει η πολιτεία, το κράτος και οι αρμόδιοι φορείς να κοιτάξουν, το κάνουν άνθρωποι με μεράκι και φλόγα που αφιερώνουν τη ζωή τους σε δυσπρόσιτα για την περιρρέουσα κατάσταση οράματα.

live

Άλλο ένα Πατρινό Καρναβάλι πέρασε στην ιστορία, ωστόσο μέσα στις καθιερωμένες υπαίθριες εκδηλώσεις που υψώνουν το δείκτη της ξέφρενης μαζικής δισοκένωσης στα ύψη, ξεχώρισαν δύο που έσκυψαν με σεβασμό πάνω στην παράδοση και ανέδειξαν την αθέατη πλέον πλευρά του νοσταλγικού παρελθόντος.

Η Συνάντηση της Καντάδας, που στο υπέροχο φυσικό περιβάλλον της πλατείας Κορύλλου του Παλαιού Δημοτικού Νοσοκομείου ανακινήθηκαν δημιουργικά μνήμες αλλοτινών εποχών από κεφαλλονίτικα, λευκάδια και τοπικά σύνολα. Συγκεκριμένα, οι υπέροχες χορωδίες και τα σύνολα Εύγερος Φαρακλάδων, Μουσικό Σχολείο Λευκά-

δας, Χορωδία Επτανησίων Πάτρας, Ευήκοον Μέλος και Χορωδία Ορφέα, μας ταξίδεψαν σε παλιούς καιρούς όπου το καλό κρασί, η περτζάδα και το τραγούδι της ψυχής

Αυτοπροσώπως

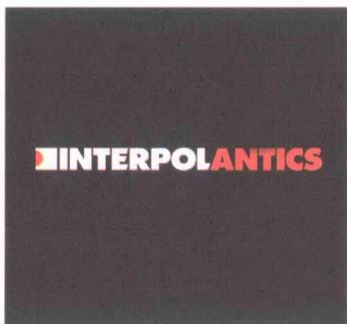
κάτω από το μπαλκόνι της αγαπημένης αλλά και τα άνθηνα μπουκέτα υπογράμμισαν το ρομαντικό χαρακτήρα της ζωής. Από όλα είχε ο μπαξές στη Συνάντηση Καντάδας: «Στις εκκλησιές τα σκαλοπάτια», «Δυο γλυκά ματάκια», «Ρετσίνα μου», «Παλιά ταβέρνα», «Το αλφαβητάρι του έρωτα», «Μ' αγαπάς», «Θά 'ρθω μια νύχτα με φεγγάρι», την «Πάτρια» του Ηλία Παπαδόπουλου, «Καρναβάλι» δια ομαδικής φωνής όλων των χορωδιακών σχημάτων, ακόμα και «Πάρε άντρα από 'το Ληξούρι νά 'χεις άντρα και γαϊδούρι!».

Αισιόδοξο μήνυμα η συνύπαρξη ώριμων και νεότερων χορωδών, κάτι που αποδεικνύει ότι η καντάδα προκαλεί και σήμερα και διατηρείται ζωντανή περνώντας από γενιά σε γενιά.

Ανάλογη ήταν η επιτυχία και τα συναισθήματα από τη «Βραδιά Ελληνικής Οπερέτας» που διοργάνωσε ο Όμιλος της Πολυφωνικής Χορωδίας με τη συμμετοχή της Μικτής Χορωδίας και της Φιλαρμονικής Δήμου Ιωαννιτών. Απόλυτα ταιριαστές με το ντεκόρ του «Απόλλωνα» και τις εποχές που γνώρισε τις μεγάλες του δόξες, ερμηνεύτηκαν οι γλυκές, πεταχτές και σατιρικές οπερέτες των μεγάλων του είδους. Από το Νίκο Χατζηποστόλου, το Στάθη Μάσωρα και το Θεόφραστο Σακελλαρίδη, το αθηναϊκό καρναβάλι ταξίδεψε μέσα από τις φωνές και τις φανφάρες των πνευστών.

Μια υψηλού καλλιτεχνικού επιπέδου εκδήλωση, που είχε και ενδοιαφέρουσα δομή με σκετς και εισαγωγικά από τραγούδι σε τραγούδι, και που ανέδειξε ξεχασμένες στιγμές του είδους: «Θέλω να δω τον Πάπα», «Η γλυκιά Νανά», «Βρίκα», «Το διαβολόπαιδο», «Οι Απόκτες των Αθηνών», «Βαφτιστικός» και η οφραγίδα της Πολυφωνικής ήταν οπερετική αυτό το Καρναβάλι. Ευτυχώς και του χρόνου!

Και επειδή η Άνοιξη στο μοναδικό συναυλιακό χώρο της Πάτρας, το REC καλά κρατεί, το αφιέρωμα στο Μάνο Χατζηδάκι με την Έλλη Πασπαλά, τον David Lynch και τους λοιπούς μουσικούς συνδαιτυμόνες τους, κυριάρχησε προσφέροντας ξεχωριστές συγκινήσεις και πολλές δημιουργικές αναγνώσεις του έργου του αειμνηστού Μάνου. Στιγμή έκκληση αναμφίβολα το μοναδικό pop κριτήριο των Raining Pleasure στο «Reflections», που πραγματικά πρόσφερε άρτια κομψοτεχνήματα προδιαγράφοντας μια σπουδαία πορεία για τον επερχόμενο οματικό δίσκο τους.

Η τετραμελής παρέα από την Νέα Υόρκη υφίσταται από το 1998. Σχηματίστηκαν στο πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης από τον Daniel Kessler (κιθαρίστα του γκρουπ). Το 2002 εξέπληξαν κοινό και κριτικούς με την πρώτη σπου-

Interpol-Antics

δαία επίσημη κυκλοφορία τους με τίτλο «Turn on

the bright lights» αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις

αλλά και μεγάλες προσδοκίες για το μέλλον.

Περιμέναμε λοιπόν την επόμενη δουλειά τους και οι Interpol έκαναν και πάλι το θαύμα τους. Κυκλοφόρησαν το 2004, μετά από μια δισκογραφική απουσία δυο ετών, ένα δίσκο διαμάντι ο οποίος τιτλοφορείται «Antics». Ισχυρές καταβολές από την παρεξηγημένη δεκαετία του 80, φανερές επιρροές από συγκροτήματα όπως οι Joy Division, Echo and the bunny men, Chameleons, Television, Gang of four, Magazine. Υπάρχουν στιγμές που νομίζεις ότι τα φαντάσματα και οι έμμονες του Ian Curtis έχουν στοιχειώσει την φωνή του Paul Banks (τραγουδιστή και κιθαρίστα του γκρουπ) αν και ερμηνευτικά ο ίδιος αναδεικνύει και άλλες πλευρές του εαυτού του τόσο στιχουργικά όσο και εκτελεστικά.

Πέρα από το ερμηνευτικό μεγαλείο του Paul Banks, ο δίσκος χαρακτηρίζεται από τις κατάπληκτες ενορχηστρώσεις και τις εξίσου υπέροχες συνθέσεις, όπου πολλές φορές αγγίζουν την post punk των Fall. Κομμάτια όπως το «Slow hands», το «Not even jail» και το «Mark» σε βάζουν απευθείας στον κόσμο των Interpol που νομίζεις ότι λειτουργεί αυτόνομα και σε συναρπάζει.

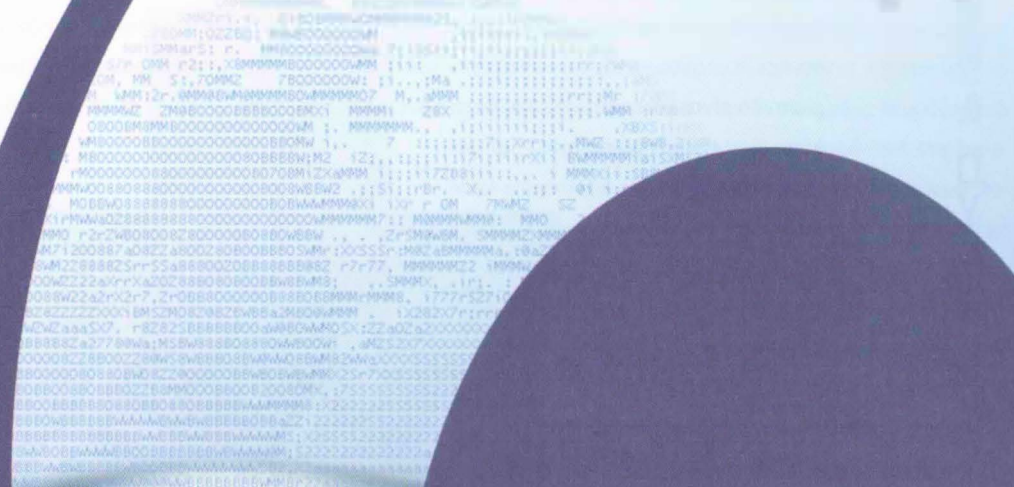
Το «Next exit», κομμάτι το οποίο ανοίγει το δίσκο, επίσης καταπληκτικό, σε βγάζει αμέσως στα στενά σοκάκια του Μάντσεστερ και της Νέας Υόρκης χωρίς να μπορείς να πάρεις ανάσα. Το «Enil» αποτελεί μια δυνατή γροθιά στο στομάχι, όπως και τα «C:merge», «Take you on a cruise», «Public pervert». Ο δίσκος σε αποχαιρετά με το «A time to be so small», το οποίο κλείνει τέλεια το αριστούργημα των Interpol.

Ένας δίσκος στολίδι για την δεκαετία που διανύουμε, τόσο ουσιαστικός όσο πρέπει να είναι χωρίς να γίνεται βαρετός και κουραστικός σε κανένα σημείο του. Εκκληκτικά δεμένα τα τύμπανα του Sam και το μπάσο του Carlos (ντράμερ, μπουσάστας του γκρουπ). Θαρρείς πως έχουν —τουλάχιστον— ερωτική σχέση με τις μουσικές τους συνθέσεις. Συναρπαστικές κιθάρες από τον Daniel και τον Paul που σου δίνουν μια τρομερή αίσθηση βάθους.

Ελπίζουμε και αναμένουμε τα καλύτερα στο μέλλον από μια μπάντα με μεγάλες προοπτικές και προσδοκίες σαν τους Interpol.

100% Δημήτρης Τσιρόπουλου

PatrasToday.gr

Καταγράφει τη ζωή

της πόλης
κάθε στιγμή

PatrasToday.gr

KOPINΘΟΥ 227, 26 221, ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ: 2610 271340, FAX: 2610 271940, EMAIL: info@patrastoday.gr

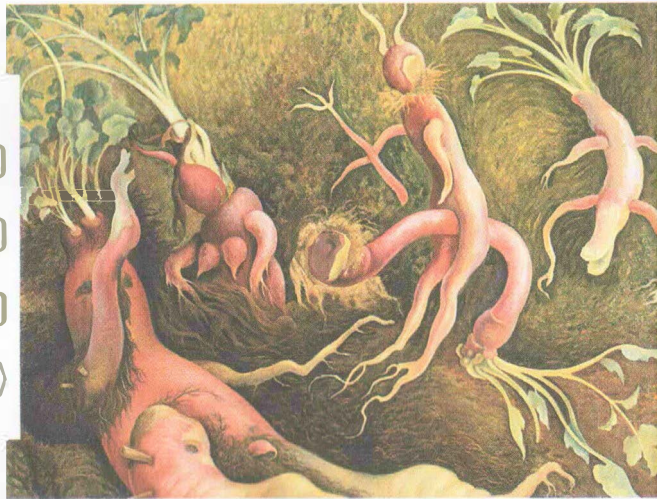

Της
Εύης Γκοτοπούλου

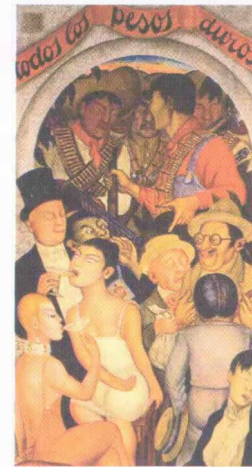
ΝΤΙΕΓΚΟ ΡΙΒΕΡΑ

« Ο Πικάσο ζωγραφίζει μέσω των συναισθημάτων του, αποκλειστικά των δικών του συναισθημάτων. Εάν θεωρεί ότι αντιγράφει κάποιο άλλο στυλ, το Ελληνικό ίσως, δεν προκύπτει πάντως Ελληνική Τέχνη αλλά κάτι άλλο, εξαιτίας αυτού που ο Πικάσο βάζει από τον εαυτό του. Έτσι, αφομοιώνει ό,τι έχει αντιγράψει και σύντομα η έκφρασή του είναι όλη Πικάσο... Γιατί οι καλλιτέχνες αυτής της ηπείρου νομίζουν ότι πρέπει πάντα να αφομοιώνουν την τέχνη της Ευρώπης; Εάν αντιγράφουν την Ευρώπη θα είναι κάτι που ποτέ δεν θα μπορέσουν να αισθανθούν γιατί, σε τελική ανάλυση, δεν είναι Ευρωπαίοι.»

«Είμαι ο
Ντιέγκο
και ζωγραφίζω
αυτά που βλέπω»

Ο Ντιέγκο Ριβέρα είναι ένας από τους πλέον φημισμένους Μεξικανούς καλλιτέχνες εξ' αιτίας του έργου του και της πολυτάραχης ζωής του η οποία ήταν άρρηκτα δεμένη με την επανάσταση, τον κομμουνισμό, τις γυναίκες και το αλκοόλ. Γνώρισε την αναγνώριση σε πολύ μικρή ηλικία και έγινε μύθος κατά τη διάρκεια της ζωής του. Πολλοί υποστηρίζουν ότι η επίδραση που είχε η τέχνη του μπορεί να συγκριθεί με αυτήν του Μιχαήλ Άγγελου. Γεννήθηκε το 1886 στο Γκουαναουάτο και σε ηλικία μόλις δύο ετών έδειξε την κλίση του προς τη ζωγραφική. Στα έντεκα αρχίζει να παρακολουθεί μαθήματα στην Σχολή Καλών Τεχνών του Μεξικού για να την εγκαταλείψει στα δεκάξι του διαμαρτυρούμενος για την συντηρητικότητα της. Ήδη θεωρείται από πολλούς ολοκληρωμένος ζωγράφος αλλά ο ίδιος δεν είναι ικανοποιημένος και στα είκοσι φεύγει στην Ευ-

ρώπη με υποτροφία. Θα μείνει εκεί για δεκατέσσερα χρόνια, θα συνδιαλεγεί με όλους τους μεγάλους ζωγράφους και θα στραφεί για κάποια χρόνια στον Κυβισμό. Θα επιστρέψει στο Μεξικό για να βοηθήσει στην εδραίωση της επανάστασης και θα συμβάλει μαζί με πολλούς άλλους αριστερούς καλλιτέχνες στο γνωστό ως Μεξικάνικο Κίνημα Τοιχογραφιών, ένα από τα σημαντικότερα καλλιτεχνικά κινήματα του 20^{ου} αιώνα.

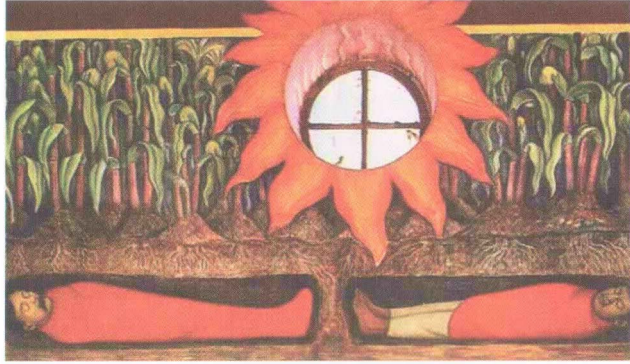
Ο Ριβέρα θεωρούσε ότι πρέπει η τέχνη να αφορά όλο τον κόσμο στην καθημερινότητά του. Έτσι ζωγράφισε τεράστιες τοιχογραφίες σε δημόσια κτίρια, διηγούμενος ουσιαστικά την ιστορία του λαού του και τον τρόπο ζωής τους. Θεωρούσε επίσης πως οι Αμερικάνοι πρέπει να απαλλαγούν από την Ευρωπαϊκή επιρροή και να ανακαλύψουν το δικό τους ιδίωμα. Φανατικός άθεος, δεν δίστασε να προκαλέσει το κοινό αίσθημα αναγράφοντας σε μια από τις τοιχογραφίες του «Ο θεός δεν υπάρχει!». Φοιτητές μπήκαν το 1948 στο ξενοδοχείο Ντελ Πράντο που βρισκόταν η τοιχογραφία για να σβήσουν την επιγραφή. Τότε ο Ριβέρα μάζεψε 100 αριστερούς καλλιτέχνες και διανοούμενους, μπήκε στο ξενοδοχείο και τους απέτρεψε.

Ζωγράφισε επίσης πάρα πολλές τοιχογραφίες σε πολλές πό-

λεις στη Βόρεια Αμερική. Όσο εργατευμένος ήταν με το Μεξικό και τη Νότια Αμερική άλλο τόσο ήταν και με τον βιομηχανικό βορρά. Γοητευόταν απίστευτα από τα τεράστια κτίρια, τις στοάλινες γέφυρες και το στελείωτο μεπτόν των εθνικών δρόμων. «Οι μηχανικοί σας είναι οι καλλιτέχνες σας και αυτές οι λεωφόροι είναι ό,τι πιο ωραίο έχω δει στη χώρα σας. Από αυτές και τη μηχανή θα προκύψει το στυλ του μέλλοντος», είπε κάποτε στον φίλο του Μπέρτραμ Βολφ και είχε δίκιο. Πολύ γνωστή είναι η ιστορία της τοιχογραφίας που ζωγράφισε για το Κέντρο Ροκφέλλερ στη Νέα Υόρκη. Η τοιχογραφία αναπαριστούσε βιομηχανικούς εργάτες να δουλεύουν αλλά περιείχε και διάφορες προσωπικότητες όπως ο Τσάπλιν και ο Φορντ. Μεταξύ αυτών και ο Λένιν. Ο Ροκφέλλερ του ζήτησε να σβήσει το συγκεκριμένο πρόσωπο από το έργο γιατί προσέβαλε τα αμερικάνικα ήθη. Ο Ριβέρα αρνήθηκε και ο Ροκφέλλερ κατέστρεψε την τοιχογραφία. Τότε ο Ριβέρα την ξανάφτιαξε στο Μεξικό.

Υπήρξε λάτρης της ρωσικής επανάστασης και τάχθηκε υπέρ του Τρότσκι όταν ο Στάλιν ανέλαβε την ηγεσία και εξόρισε τον Τρότσκι. Με παρέμβαση δική του η Μεξικάνικη κυβέρνηση έδωσε άσυλο στον Τρότσκι και ο Ριβέρα τον φιλοξένησε για τρία χρόνια. Επήλθε σφοδρή ρήξη στη σχέση τους όταν ο πάντα υπερβολικός και υπερβληπτος Ντιέγκο υποστήριξε στις εκλογές το δεξιότερο των δεξιών — υποστηρικτή του ναζισμού — υποψήφιο γιατί δεν του άρεσε ο άλλος! Ο Τρότσκι έφυγε αλλά σαν διορατικός άνθρωπος που ήταν δήλωσε ότι «ο Ριβέρα είναι μια ιδιοφυΐα του οποίου οι πολιτικές βλακειές δεν μπορούν να σκιάσουν ούτε την τέχνη του ούτε την προσωπική του ακεραιότητα».

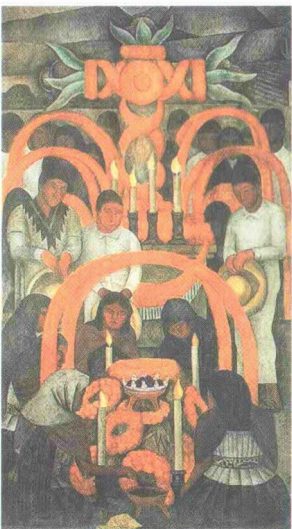
Θρυλική η πολυτάραχη σχέση του με την Φρίντα Κάλο. Φημισμένη ζωγράφος και η ίδια και σκίτσοστρατή όπως και

ο Ριβέρα έζησε μαζί του όλα τα μεγάλα γεγονότα της εποχής, χωρίς να βριάκεται στη σκιά του. Η ζωή τους ήταν αντικείμενο διαρκούς συζήτησης. Ο Ριβέρα ήταν φοβερός γυναικάς και η Κάλο αυτό δεν μπορούσε να το ανεχθεί. Έχει πει ότι στη ζωή της έχει υποφέρει από δύο ατυχήματα. «Στο πρώτο ένα αυτοκίνητο πέρασε από πάνω μου (ήταν 18 ετών). Το άλλο είναι ο Ντιέγκο». Παρ' ότι χώρισαν και ο Ριβέρα ξαναπαντρεύτηκε, ποτέ δεν έπαψε να τη λατρεύει και να της αμνημονεύεται.

Ο Ριβέρα κατάφερε να πραγματοποιήσει το μεγάλο στόχο του «Τέχνη για το λαό», κάτι που είναι ζητούμενο σε όλες τις εποχές και απασχολεί τους ειδικούς στο κατά πόσο αυτό είναι πάντοτε εφικτό. Η θεωρία ότι δεν μπορούν όλοι να εκτιμήσουν τα έργα τέχνης που ακόμα και σήμερα υποστηρίζουν κάποιοι καταρρίφθηκε στην πράξη από τον Ριβέρα.

Ένα έργο τέχνης αναγνωρίζεται από τον καθένα ως τέτοιο και παρασύρει τους πάντες. Αν κάτι απευθύνεται μόνο στους μνημένους δεν θα αντέξει στο χρόνο και δεν θα επηρεάσει τον κόσμο όπως κάνει πάντα η υψηλή τέχνη.

Βιβλιογραφία

- Rivera, Εκδόσεις Tachen
- Ο Ντιέγκο, η Φρίντα και η Μεξικάνικη Σχολή, του Joe Cummings (Άρθρο)
- Επαναστάτης δίχως παύση: Η θυελλώδης ζωή του Ντιέγκο Ριβέρα, του Joe Cummings (Άρθρο)

 www.diegorivera.com

 www.artcyclopedia.com

mojoradio
 107.7 mojohertz
 MAJOR OUTLAW JAMMING OUTFIT

Επιμέλεια: Δημήτρης Ανδριακόπουλος

Βουλή των Ελλήνων

30 χρόνια από το Σύνταγμα του 1975 - Τα Ελληνικά Συντάγματα από το Ρήγα έως σήμερα στη Βουλή των Ελλήνων

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης τριάντα ετών από την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, διοργανώνει έκθεση με στόχο να αναδείξει το ρόλο του Συντάγματος στη σύγχρονη καθημερινή ζωή κάθε Έλληνα.

Αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» της Βουλής των Ελλήνων

Διάρκεια: μέχρι το τέλος του 2005

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Από τον Μότσαρτ στους... Beatles

Πλήρη αφιερώματα σε μεγάλους κλασικούς με εξαιρετικές συνεργασίες της Καμεράτας ετοιμάζονται τον Απρίλιο, που θα οδηγήσουν σταδιακά στους... Beatles.

Σύμπραξη Καμεράτας Ορχήστρας Φίλων της Μουσικής με το Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής σε «Μουσικές του 20ου & 21ου αιώνα» (15/4).

Τα Σκηνικά Θεάματα του Μεγάλου Μουσικής

«Το Μαρτύριο του Αγίου Σεβαστιανού» Claude Debussy / G.d'Annunzio με την Ορχήστρα των Χρωμάτων και την Χορωδία ΕΡΤ (22, 23, 25/4)

«Η Ιστορία των Μπητλς» - Παράσταση μύηση των μικρών στον κόσμο των Σκαθαριών (8/5)

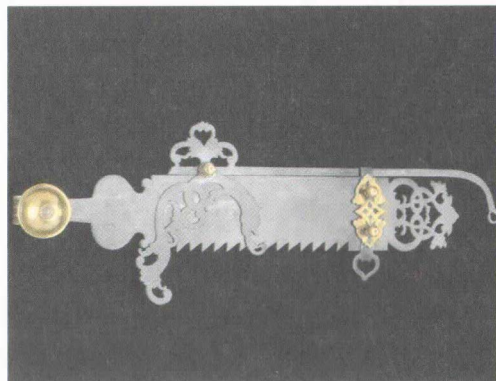
Συνεχίζεται ως τις 7 Μαΐου η πρωτότυπη έκθεση «Φωτογραφία και Μόδα», στην οποία είκοσι σπουδαίοι φωτογράφοι μόδας εκθέτουν πάνω από 200 φωτογραφίες, έκθεση που διοργανώνεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Μουσείο Μπενάκη

Η Τέχνη των εργαλείων από την Αναγέννηση στην Βιομηχανική Εποχή

Εργαλεία διαφόρων εποχών και επαγγελμάτων από όλη την Ευρώπη περιλαμβάνει η έκθεση (αφιερωμένη στη Συλλογή Nessi του Λουγκάνο η οποία συγκεντρώθηκε από τον αρχιτέκτονα Luigi Nessi) που διοργανώνει το Μουσείο Μπενάκη με τη στήριξη της Ελβετικής Πρεσβείας στην Αθήνα.

Διάρκεια: έως τις 10 Ιουνίου

Μουσείο Ηρακλείδων

25 Νέα έργα στο Μουσείο Ηρακλείδων

Ανανέωση της έκθεσης «Beyond Infinity - The Art of M.C. Escher» με την παρουσίαση 25 νέων έργων ξυλοτυπίας και ξυλογραφίας από τη συλλογή του Μουσείου.

Δευτ. - Κυρ. 01:00 μμ - 09:00 μμ.

Γενική είσοδος: 6 ευρώ

Φοιτητικό & άνω των 65 ετών: 4 ευρώ,

Παιδιά έως 12 ετών δωρεάν.

Ομαδικές επισκέψεις κατόπιν συνεννοήσεως

Επίσης διοργανώνεται και διάλεξη με τίτλο

«Η Τεχνική και ο κόσμος του M.C. Escher» (18/4), με ομιλητή τον ιδιοκτήτη του μουσείου και συλλέκτη έργων τέχνης, Παύλο Φυρό.

Οι διαλέξεις θα πραγματοποιηθούν στις 8:00 μμ, στο χώρο του Μουσείου. Λόγω του περιορισμένου αριθμού θέσεων, είναι απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής στο τηλ. 210 34 61 981.

Δευτ. - Παρ. 09:00 - 17:00.

Τετθόνησιο Ίδρυμα Τεχνών

Τρίπτυχο Ιταλικής Τέχνης, Κουλτούρας και Γεύσεων

Συνεχίζεται στο Τετθόνησιο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ το πλαίσιο των αφιερωμάτων «Γεύμα στο Τετθόνησιο» πρόσθετοντας νέες γεύσεις μέσω της έκθεσης «ROMA DA MANGIARE» (ΡΩΜΗ... ΓΙΑ ΦΑΓΩΜΑ) του

σχεδιαστή μόδας Ken Scott.

Διάρκεια Έκθεσης: 18.03.2005 - 24.04.2005

Κάθε Δευτέρα, Τρίτη & Πέμπτη: 09:00 - 14:00, Τετάρτη & Παρασκευή: 09:00 - 21:00, Σάββατο & Κυριακή: 10:00 - 18:00

Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης

...αυτή η φωτογραφία θα κρατήσει για πάντα

Φωτογραφική έκθεση του Θανάση Ράπη (ενταγμένη στο πλαίσιο των «Επαναδιατυπώσεων», του προγράμματος που διοργανώνει το Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης) Ξεχωριστό αφιέρωμα στην ασπρόμαυρη φωτογραφία.

Έως 15 Απριλίου

Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης

Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας

«Το Φεστιβάλ Δράμας Ταξιδεύει...»

Λίγο πριν την ολοκλήρωση του φετινού προγράμματος της Λέσχης, το κοινό θα μεταφερθεί στα Φεστιβάλ Ελληνικών Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας μέσω της προβολής των εκεί βραβευμένων ταινιών.

Village Cinemas Πάνθεον

Τρίτη 19 Απριλίου - 8:30 και 10:30

ράδιο **1** ένα 89.4 fm

ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΣΚΑΪ
100.3 FM

ράδιο **1** ένα 89.4 fm

ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΣΚΑΪ
100.3 FM

Πανεπιστήμιο Πατρών

5η Πολιτιστική Εβδομάδα

Ετήσια διοργάνωση των Πολιτιστικών Ομάδων Φοιτητών Πανεπιστημίου Πατρών που ταξιδεύει στον κόσμο των Τεχνών μέσα από το πνεύμα των πιο νέων δημιουργών

Συνεδριακό & Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών

10/4/2005 - 17/4/2005

Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας

Ακατάπαυστη η πορεία της Πολυφωνικής εντός και εκτός Πάτρας με συμμετοχές στο στην Ίαθη και στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Χορωδιών της Χ.Ο.Ν. στο Παν/μιο Πειραιά. Τέλος στις 7 Μαΐου η Μικτή Χορωδία συμμετάσχει στην 9η Συνάντηση Χορωδιών στο Λιτόχωρο Πιερίας.

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καβάλας

Άρωμα... γυναίκας από «Γυναίκες στα χιόνια»

Πρεμιέρα —πανελλήνια πρώτη— για το θεατρικό έργο του Κώστα και του Αντώνη Κούφαλη έγινε το Σάββατο 2 Απριλίου, παρουσιάζοντας μια πρωτότυπη, σύγχρονη κωμωδία, «πορτραίτο» της σύγχρονης γυναίκας. Σκηνοθεσία: Γιάννης Μόσχος

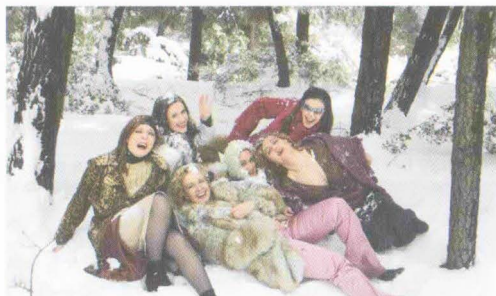
θέατρο Παλλάς

Παραστάσεις: καθημερινά (εκτός Δευτέρας, Τρίτης)

στις 9.00 μμ έως τις 8 Μαΐου

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καβάλας: 2510.220876 και 2510.220877

(ώρες γραφείου)

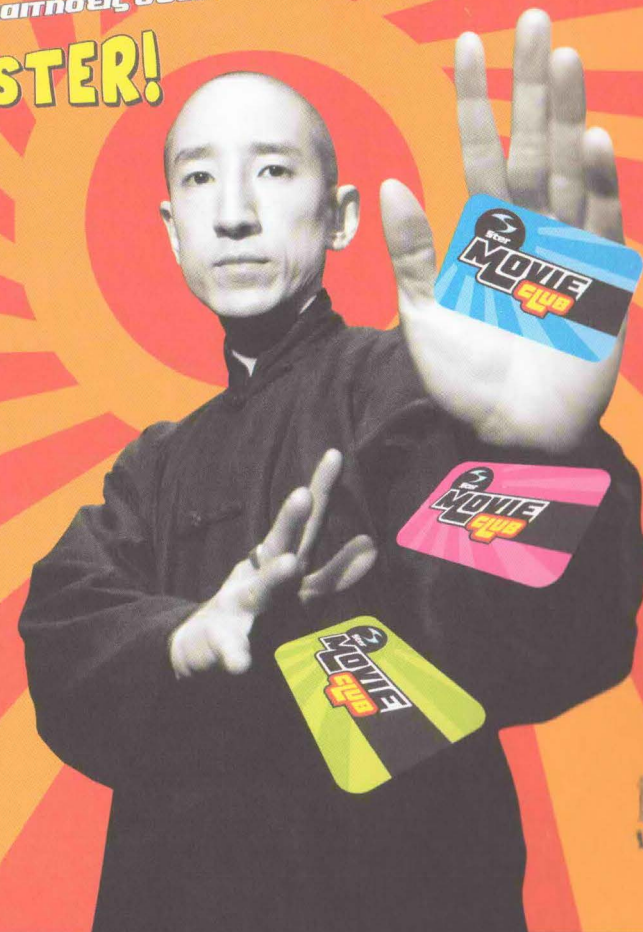

ΣΤΗΝ ΚΑΒΑΛΑ

Γίνε κι εσύ μέλος του πιο δραστήριου Movie Club που απαντάει στις απαιτήσεις σου..

YES MASTER!

1^ο ΔΑΝ 700 πόντοι

2^ο ΔΑΝ 1500 πόντοι

3^ο ΔΑΝ 2000 πόντοι

Συγκεντρώσε ένα, δύο ή τρία Dan και κέρδισε απίθανα δώρα, συμμετοχή σε κληρώσεις με μεγάλα έπαθλα, ταξίδια και μοναδικά προνόμια που δεν είχες φανταστεί!

Η μεγαλύτερη και καλύτερη εμπειρία
www.stercinemas.gr

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Γ. Μπάκου 1, 115 24 Αθήνα, Τ: 210 6990 450, F: 210 6990 445
 STER ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: Ε. Κ. Μακεδονία, Τομπάζη 15, 55 535 Πυλαία, Θεσσαλονίκη, Τ: 2310 469 300, F: 2310 469 469
 STER ΙΛΙΟΝ: Ε. Κ. Escape, Λ. Δημοκρατίας 67Α, 131 22 Ίλιον, Αθήνα, Τ: 210 237 1100, F: 210 237 1170
 STER VESO MARE: Ε. Κ. Veso Mare, Ακτή Δυμαίων 17, 26 222 Πάτρα, Τ: 2610 365 500, F: 2610 365 570
 STER THESSALIA: Ε. Κ. Θεσσαλία, 3ο χλμ. Ε. Ο. Λαρίσης-Κοζάνης, 41 500 Λάρισα, Τ: 2410 560 000, F: 2410 560 070
 STER ΑΓ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ: Λ. Αχαρνών 375, Αθήνα, Τ: 210 237 1100
 STER CITY GATE: Ε. Κ. City Gate, Γιαννιτσών & Κωλέττη, Θεσσαλονίκη

ράδιο 1 ένα 89.4 fm

ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Μια εντυπωσιακή αλλαγή

Τις καλύτερες εντυπώσεις έχει αφήσει μέχρι τώρα η νέα εναλλακτική συσκευασία της μπίρας Heineken. Το καταπράσινο μπουκάλι δε συμβολίζει μόνο το χρώμα της αγαπημένης μπίρας εκατομμυρίων ανθρώπων σε όλο τον κόσμο, αλλά συνδυάζεται και με την οικολογική διάσταση της νέας συσκευασίας που είναι αλουμίνια κι επομένως πλήρως ανακυκλώσιμη.

Το μπουκάλι σχεδίασε ο 27χρονος Γάλλος σχεδιαστής Ora-ïto, ενώ η Paco, όπως είναι το όνομα της συσκευασίας, ήρθε στην Ελλάδα και προσφέρεται από επιλεγμένους χώρους διασκέδασης και ψυχαγωγίας.

Περιοδικό για την «Ανοικτή Εκπαίδευση»

Το περιοδικό «Ανοικτή Εκπαίδευση» είναι η νέα πρωτοβουλία των εκδόσεων «Προπομπός» στον εκπαιδευτικό χώρο. Το εξαμηνιαίο περιοδικό είναι αφιερωμένο στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία. Πρόκειται για μια διεθνής επιστημονική περιοδική έκδοση των εκδόσεων «Προπομπός» και της Επιστημονικής Εταιρείας «Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης».

Σκοπός της «Ανοικτής Εκπαίδευσης» είναι να αναδείξει και να δισδώσει την επιστημονική γνώση, την έρευνα και την πληροφορία της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας σε επιστήμονες, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Τιμή Τεύχους: 10,45 ευρώ. Συνδρομές: Ετήσια (2 τεύχη). Μέλη της Επιστημονικής Εταιρείας Ε.Δ.Α.Ε.: 20,00 ευρώ

Σε νέους επενδυτές

Η TIM International N.V. θυγατρική της TIM (Telecom Italia Mobile) κατέληξε στις αρχές Απριλίου σε συμφωνία για την πώληση του 80.87% του μετοχικού κεφαλαίου της στην ελληνική εταιρεία κινητής τηλεφωνίας TIM Ελλάς σε επενδυτικά κεφάλαια που διαχειρίζονται οι εταιρείες Arax Partners και Texas Pacific Group (TPG).

Η αξία της συναλλαγής ανέρχεται σε 1,114.1 εκατ. ευρώ, η οποία αντιστοιχεί σε 1.6 δισ. ευρώ επιχειρηματικής αξίας για το 100% της TIM Ελλάς και ισοδυναμεί σε περίπου 16.43 ευρώ ανά μετοχή. Η συναλλαγή θα εγγράψει υπεραξία ύψους σχεδόν 432 εκατ. ευρώ στον ενοποιημένο ισολογισμό του Ομίλου της TIM (Telecom Italia Mobile).

Η ολοκλήρωση της συμφωνίας αναμένεται μέχρι τον Ιούλιο του 2005 σε συνέχεια των απαραίτητων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές.

Η TIM αποφάσισε να προβεί σε πώληση του μετοχικού της κεφαλαίου στην TIM Ελλάς, στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των διεθνών επενδύσεων της.

Η TIM Ελλάς είναι η τρίτη μεγαλύτερη εταιρεία κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα με πελατειακή βάση 2.3 εκατομμυρίων. Τα συνολικά έσοδα της εταιρείας στις 31/12/2004 ανήλθαν σε περίπου 840 εκατ. ευρώ και τα μικτά λειτουργικά της κέρδη σε 264 εκατ. ευρώ.

Η Arax Partners είναι ένας από τους κορυφαίους ομίλους επενδύσεων ιδιωτικών κεφαλαίων, με δραστηριότητες στις Η.Π.Α., την Ευρώπη και το Ισραήλ. Η Arax Partners έχει συγκεντρώσει ή έχει λειτουργήσει ως σύμβουλος για επενδύσεις κεφαλαίων ύψους περίπου 20 δισ. δολαρίων παγκοσμίως. Διαθέτοντας περισσότερα από 30 χρόνια εμπειρίας σε άμεσες επενδύσεις, τα επενδυτικά κεφάλαια της Arax Partners παρέχουν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση συμμετοχών για την ανάπτυξη και ενίσχυση των δραστηριοτήτων επιχειρήσεων παγκόσμιας κλάσης.

Η Texas Pacific Group (TPG) είναι μια κορυφαία διεθνής εταιρεία επένδυσης ιδιωτικών κεφαλαίων. Η TPG διαχειρίζεται πάνω από \$15 δισ. ίδιων κεφαλαίων, ενώ από την ίδρυσή της έχει ολοκληρώσει πάνω από 65 συναλλαγές. Η TPG πρόσφατα δημιούργησε την TPG Partners IV LP, ένα κεφάλαιο ιδιωτικών επενδύσεων αξίας \$5.8 δισ. Η TPG ήταν μια από τις πρώτες μεγάλες εταιρείες επένδυσης ιδιωτικών κεφαλαίων με έδρα τις Η.Π.Α. που ανέπτυξε δραστηριότητα στην Ευρώπη.

Περισσότερες πληροφορίες για την TIM στη διεύθυνση www.tim.it

Το κύμα των πολυσινεμά έφτασε πριν από δύο περίπου χρόνια και στα Γιάννενα. Εκεί, λοιπόν, που όλοι οι κάτοικοι της πόλης είχαν αυνηθίσει ότι η έξοδος για σινεμά το χειμώνα (το καλοκαίρι δεν υφίσταται το «ξεσκεπαστο» είδος, μια και, σοφά πράττοντες, το γκρεμίσαμε και αυτό), πρέπει να περιλαμβάνει ή στριμωξίδι, ή πολύ κρύο, ή κακό ήχο ή οτιδήποτε μπορεί να χαλάσει μια κινηματογραφική βραδιά.

Είναι θετική λοιπόν η ανάπτυξη αυτού του είδους για μια επαρχιακή πόλη;

Όχι κατ' ανάγκη. Το πρόβλημα με τις κινηματογραφικές αίθουσες, ιδιαίτερα οξύ τα τελευταία χρόνια σε όλη την Ελλάδα - πόσο μάλλον στην επαρχία, ουσιαστικά έφερε μια αλυσιίδα πολυσινεμά και στα Γιάννενα. Μέχρι τότε, την κινηματογραφική ενημέρωση των κατοίκων είχαν αναλάβει οι τεσσαερισ αίθουσες της πόλης, οι οποίες τα τελευταία τρία χρόνια είχαν γίνει δύο.

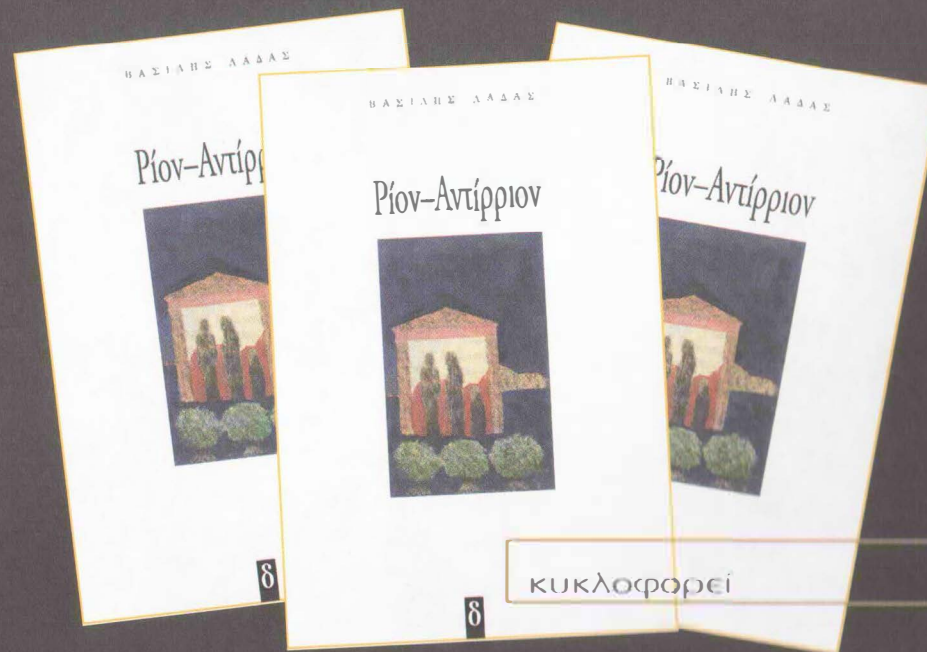
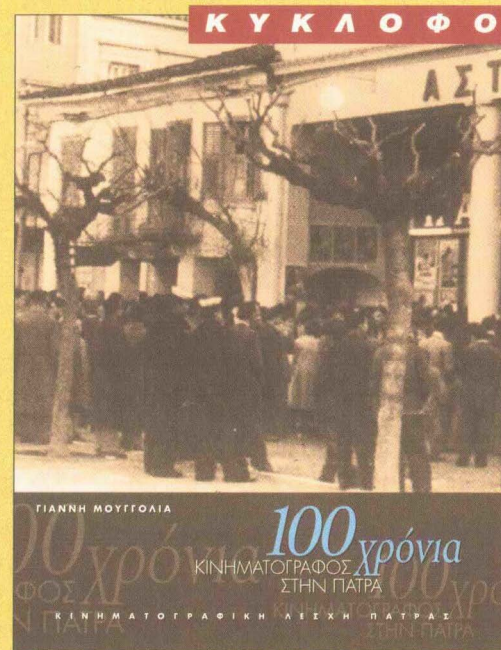
Οι έξι καινούριες αίθουσες ήρθαν περίπου όπως πήγαν τα Μακ Ντόναλντς στη μετσοβιετική Ρωσία. Σε έναν περιεργο χώρο, πλασαριαμένο από τους ιδιοκτήτες αλλά και την τοπική αυτοδιοίκηση (μόνιμα... πρώτη σε θέματα «πολιτισμού») ως «πολυκώρος διασκέδασης», τα πολυσινεμά είναι σήμερα το μόνο λειτουργικό κομμάτι ενός γενικού εκτρώματος, μιας «αμερικανιάς» όπως θα έλεγε και ένα παιδί της πιάτσας:

Σούπερ μάρκετ πολιτισμού; Δυστυχώς, τα έχουμε ανάγκη...

Το πρότυπο «φαί-ταινία -ψώνιο-ξανά φαί-λουνα παρκ» δεν δούλεψε στα Γιάννενα, καθώς ο εντόπιος σινεφίλ μπορεί άνετα να φάει σπίτι του και να μην προδώσει τις πίτες της μανούλας του για ένα αμφίβολο γεύμα σε ένα απομακρυσμένο εστιατόριο, του οποίου ο «αέρας» είναι τα πολυσινεμά, δίπλα στα οποία βρίσκεται. Το αμερικανογενές λοιπόν μοντέλο του «πολυκώρος πολιτισμού και διασκέδασης» πήγε άπατο στα Γιάννενα. Η μοναδική επιχείρηση από τις αρχικά υπάρχουσες που έχει διασωθεί είναι οι κινηματογράφοι που φιλοξενούνται εκεί, οι οποίοι έχουν οείξει και πρόσωπο πολιτισμού: Οι ταινίες που παίζουν είναι μεν ό,τι υπαγορεύει συνήθως το box office, αλλά η προ μηνών επίσκεψη των «Νυχτών ημεμέρας» αλάφρυνε κάπως το γενικό σύνολο, το οποίο συνεχίζει σπανίως να σπάει με κάποιες πιο εναλλακτικές ταινίες, οι οποίες, ούτως ή άλλως σπανίζουν στις μέρες μας.

Αν η προβολή είχε και διάλειμμα και οι αίθουσες δεν άφηναν τη γενική εντύπωση ότι επιβιβάζεσαι σε αεροπλάνο για ένα δώρο ταξίδι, τα πράγματα σίγουρα θα ήταν καλύτερα. Όχι μόνο για συκνοουρικούς, μανιώδεις καπνιστές και κλειστοφοβικούς, αλλά για όλους όσους ζουν από κοντά τον κινηματογράφο στις καλές και κακές του στιγμές.

Συμπέρασμα: Ένα πολυσινεμά μάλλον χρειάζεται όπου δεν υπάρχουν και πολλές επιλογές. Όσο πικρή και να είναι η εικόνα των κινηματογράφων που κλείνουν, είναι προτιμότερη η παρουσία τους από αυτή των κινηματογραφικών σούπερ μάρκετ.

Στο επόμενο τεύχος ...

Πάτρα - Δημόσιοι Χώροι

- Αφιέρωμα στους πεζόδρομους, τις πλατείες, το πράσινο και την Πάτρα που ονειρευόμαστε
- Οι απόψεις των αρχιτεκτόνων και των φορέων της περιοχής.
- Γιατί δεν εκμεταλλευόμαστε τους νόμους που ισχύουν;
- Τα δημόσια κτίρια καθρεφτίζουν την αισθητική μας;

Ακόμη μαζί με το «ΔΟΝΤΙ»

Αποκλειστική συνέντευξη με τον Έρικ Μπάρντον

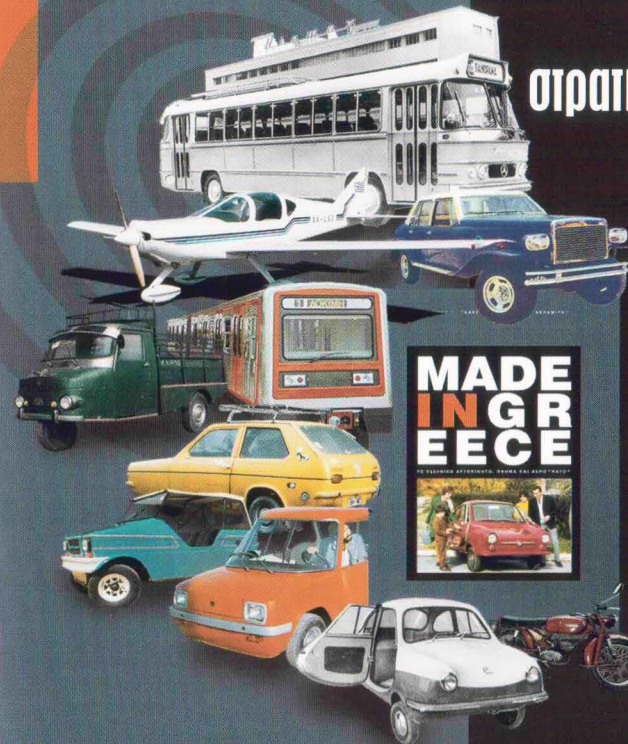
Το άλλο Ισραήλ: Η τέχνη κατά της βίας.

Κι όπως πάντα: Το περιοδικό «πολιτιστική πρωτεύουσα».

Για την Πάτρα που... δε βιάζεται.

Όλη η ιστορία του ελληνικού αυτοκινήτου στα χέρια σας!

φορτηγού λεωφορείου στρατιωτικού οχήματος μοτοσυκλέτας αεροσκάφους τρένου

Ένας πολυτελής, πανόδετος τόμος μεγάλου σχήματος, 336 σελίδων που περιλαμβάνει:

- Όλα τα ελληνικής κατασκευής μηχανοκίνητα οχήματα (αυτοκίνητα, φορτηγά, λεωφορεία, τρακτέρ, τρένα, τεθωρακισμένα, μοτοσυκλέτες κ.ά.) της ιστορίας μας.
- Όλα τα ελληνικής κατασκευής αεροσκάφη, όλων των τύπων.
- Αναλυτική παρουσίαση των κατασκευαστών οχημάτων και αεροσκαφών.
- Ιστορικό της ελληνικής μηχανουργίας με ιδιαίτερη έμφαση στον κλάδο κατασκευής κινητήρων.
- Αρχαιοελληνική τεχνολογία.
- Όλους τους Έλληνες πρωτοπόρους της αυτοκίνησης και της πτήσης, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Έλληνες σχεδιαστές και δημιουργούς.
- Σχετικές διαφημίσεις, προοπτικούς και άρθρα απ' όλη τη νεοελληνική ιστορία.
- 600 έγχρωμες φωτογραφίες ελληνικών οχημάτων και αεροσκαφών μέσα στη «ζωή» της χώρας μας.
- Πίνακες με στοιχεία παραγωγής και άλλα σπάνια δεδομένα.

Θα το βρείτε σε όλα τα καλά βιβλιοπωλεία, αλλά και **ΚΟΝΤΑ σας, με ένα μόνο τηλεφώνημα**

στο 2610 993460

και θα φτάσει χωρίς έξοδα αποστολής
μέσω courier με αντικαταβολή

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΥΠΟΡΑΜΑ

Πινακαρίδης Αθηνών & Κοιμήσεως Θεοτόκου, Καστελλόκαμπος - Ρίο, 26442 Πάτρα
Τηλ & fax: [2610] 993.460. E-mail: info@typorama.gr • Internet: www.typorama.gr

Κεντρική διάθεση στα βιβλιοπωλεία για όλη τη χώρα:
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Α.Ε., τηλ. 210 3639336

ΕΥΡΩΠΗ
ΜΕ ΤΟ Ι.Χ. ΣΑΣ

ΙΤΑΛΙΑ
από
€66
ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ*

Στην έξοδο του χωριού στρίψτε αριστερά.
Κάντε δεξιά μετά το γεφυράκι.
Παρκάρετε ακριβώς απ' έξω.
Υπενθύμιση: Αφήστε χώρο για την πανακότα.

SUPERFAST

Ο καλύτερος τρόπος να δείτε την Ιταλία είναι με το αυτοκίνητό σας. Και κανείς δε γνωρίζει την Ιταλία όπως η Superfast Ferries. Με καθημερινές αναχωρήσεις από Πάτρα και Ηγουμένιστα για Ανκόνα και Μπάρι, έχουμε τη δυνατότητα να σας προσφέρουμε πολλά ταξιδιωτικά πακέτα που περιλαμβάνουν εισιτήρια καθώς και διαμονή σε πολλές πόλεις της Ιταλίας, μαζί με ό,τι πληροφορίες χρειάζεστε για να κάνετε το ταξίδι σας αξέχαστο. Και, φυσικά, όσο βρίσκεστε εν πλω θα απολαύσετε όλα όσα μας έχουν κάνει γνωστούς σε όλη την Ευρώπη. Καλό ταξίδι.

*Η ημερήσια τιμή αναφέρεται σε 5ήμερο ταξίδι συνολικού κόστους € 329 κατ' άτομο και περιλαμβάνει τα εισιτήρια του πλοίου, του αυτοκινήτου και τη διαμονή στο ξενοδοχείο. Η εκδρομή εξοφλείται στο σύνολο του ποσού και όχι ανά ημέρα.

Για περισσότερες πληροφορίες, ενημερωτικά φυλλάδια και κρατήσεις, επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα ή το γραφείο της Superfast Ferries: Πάτρα: 2610 622 500

www.superfast.com

Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ
ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

A Premium Alliance Member